

**T.C.
RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANA BİLİM DALI**

**ÖĞRETMEN ADAYLARININ PLASTİK SANATLARA
YÖNELİK TUTUMLARINI ETKİLEYEN
FAKTÖRLER: BAYBURT ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM
FAKÜLTESİ ÖRNEĞİ
(Yüksek Lisans Tezi)**

Mikail GÖKÇE

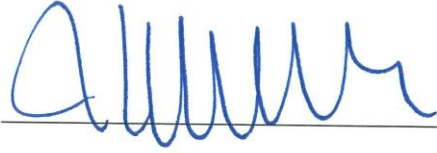
**Doç. Dr. Ayşegül OĞUZ NAMDAR
Danışman**

**RİZE
2018**

KABUL VE ONAY

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temel Eğitim Ana Bilim Dalında, Mikail GÖKÇE tarafından hazırlanan *Öğretmen Adaylarının Plastik Sanatlara Yönelik Tutumlarını Etkileyen Faktörler: Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesi Örneği* başlıklı bu çalışma, 16/04/2018 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oy birliği başarıyla bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan: (Prof. Dr. Mehmet KÜÇÜK)

Üye: (Doç. Dr. Ayşegül OĞUZ NAMDAR (Dan.))

Üye: (Dr. Öğr. Üyesi Kerem COŞKUN)

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

13 06 2018

Prof. Dr. Ahmet İshak DEMİR
Enstitü Müdürü

ETİK BEYAN

Bu tezdeki bütün bilgileri etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi ve tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yaptığımı bildiririm. İfade ettiklerimin aksi ortaya çıktığında ise her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ederim. **16/04/2018**

Mikal GÖKÇE

ÖN SÖZ

Bu araştırma ile öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik tutumlarını etkileyen faktörler incelenmiştir.

Bu araştırmanın ortaya çıkmasında, geliştirilmesi ve değerlendirilmesinde, üzerimde çokça emeği olan, engin bilgileri ve deneyimi ile beni sürekli destekleyerek güç veren, öğrencisi olmaktan gurur duyduğum danışman hocam Doç. Dr. Ayşegül OĞUZ NAMDAR'a minnet ve şükranlarımı sunuyorum. Sayın Dekanımız Prof. Dr. Mehmet KÜÇÜK'e ve Dr. Öğr. Üyesi Kerem COŞKUN'a en içten teşekkürlerimi sunuyorum.

Yüksek Lisans eğitimim süresince sabırlı ve anlayışlı tavrıyla beni her zaman motive eden canım eşime; beni büyük bir özveri ile destekleyen anneme, babama, kardeşlerime; uygulama yapmamda kolaylık sağlayan, Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesinde Şef olarak görev yapan Alper KONDOLOT'a çok teşekkür ederim.

*Teşekkürler yanımdakilere,
Teşekkürler aileme,
Teşekkürler üzerimde emeği olanlara,
Teşekkürler tüm yaratılmışlara,
Ve teşekkürler O'na, kaderimin sonsuz sahibine...*

Sevgi ve Saygılarımla...
Mikail GÖKÇE

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	2
ETİK BEYAN.....	3
ÖN SÖZ	4
İÇİNDEKİLER	5
ÖZET	10
ABSTRACT.....	11
SİMGELER VE KISALTMALAR	12
TABLolar LİSTESİ.....	13
GİRİŞ	16
Problem Durumu.....	18
Araştırmanın Alt Problemleri.....	19
Araştırmanın Amacı.....	19
Araştırmanın Önemi	19
Araştırmanın Varsayımları	20
Araştırmanın Kapsam ve Sınırlılıkları	20
Tanımlar.....	20

BİRİNCİ BÖLÜM

1. KURAMSAL ÇERÇEVE	21
1.1.Sanat.....	21
1.1.1.Sanatın Tanımı ve Önemi.....	21
1.1.2.Sanat Ne İçin Vardır?.....	22
1.1.3.Sanat Ne İşe Yarar?.....	22
1.1.4.Sanatın Sınıflandırılması	23
1.1.5.Sanat Eğitimi.....	23
1.2.Plastik Sanatlar	25
1.2.1.Plastik Sanatların Tanımı ve Önemi	26
1.2.2.Plastik Sanatlar Eğitimi.....	27
1.2.3.Plastik Sanatlar Eğitiminin Gelişimi	28
1.3.İlgili Araştırmalar	33

İKİNCİ BÖLÜM

2.YÖNTEM	37
2.1.Araştırmanın Modeli	37
2.2.Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	37
2.3.Araştırmacının Rolü ve Özellikleri	39
2.4. Veri Toplama Araçları	39
2.4.1. Plastik Sanatlara Yönelik Tutum Ölçeği	39
2.4.2. Kişisel Bilgi Formu	40
2.5. Verilerin Analizi	41

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.BULGULAR VE YORUMLAR	42
3.1. Normallik Değerleri	42
3.2. Yetenek Boyutuna İlişkin Bulgular	43
3.3. Tutum Boyutuna İlişkin Bulgular	44
3.4. Güncel Gelişmeler Boyutuna İlişkin Bulgular	46
3.5. Sergi Boyutuna İlişkin Bulgular	48
3.6. Cinsiyetlere İlişkin Bulgular	49
3.6.1. Yetenek Boyutunun Cinsiyete Göre Karşılaştırılması	49
3.6.2. Tutum Boyutunun Cinsiyete Göre Karşılaştırılması	50
3.6.3. Güncel Gelişmeler Boyutunun Cinsiyete Göre Karşılaştırılması	50
3.6.4. Sergi Boyutunun Cinsiyete Göre Karşılaştırılması	51
3.7. Genel Not Ortalamasına İlişkin Bulgular	51
3.7.1. Yetenek Boyutunun Genel Not Ortalamasına Göre Karşılaştırılması	51
3.7.2. Tutum Boyutunun Genel Not Ortalamasına Göre Karşılaştırılması	52
3.7.3. Güncel Gelişmeler Boyutunun Genel Not Ortalamasına Göre Karşılaştırılması	52
3.7.4. Sergi Boyutunun Genel Not Ortalamasına Göre Karşılaştırılması	53
3.8. Lisans Programlarına İlişkin Bulgular	53
3.8.1. Yetenek Boyutunun Lisans Programlarına Göre Karşılaştırılması	54
3.8.2. Tutum Boyutunun Lisans Programlarına Göre Karşılaştırılması	54

3.8.3.Güncel Gelişmeler Boyutunun Lisans Programlarına Göre Karşılaştırılması.....	55
3.8.4.Sergi Boyutunun Lisans Programlarına Göre Karşılaştırılması	55
3.9.Yaşadıkları Yerlere İlişkin Bulgular	56
3.9.1.Yetenek Boyutunun Yaşadıkları Yere Göre Karşılaştırılması	56
3.9.2.Tutum Boyutunun Yaşadıkları Yere Göre Karşılaştırılması	57
3.9.3.Güncel Gelişmeler Boyutunun Yaşadıkları Yere Göre Karşılaştırılması.....	57
3.9.4.Sergi Boyutunun Yaşadıkları Yere Göre Karşılaştırılması	58
3.10.Mezun Olunan Ortaöğretim Türüne İlişkin Bulgular.....	58
3.10.1.Yetenek Boyutunun Mezun Olunan Ortaöğretim Türüne Göre Karşılaştırılması.....	59
3.10.2.Tutum Boyutunun Mezun Olunan Ortaöğretim Türüne Göre Karşılaştırılması.....	59
3.10.3.Güncel Gelişmeler Boyutunun Mezun Olunan Ortaöğretim Türüne Göre Karşılaştırılması.....	60
3.10.4.Sergi Boyutunun Mezun Olunan Ortaöğretim Türüne Göre Karşılaştırılması.....	61
3.11.Annenin Eğitim Durumuna İlişkin Bulgular	61
3.11.1.Yetenek Boyutunun Annenin Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması.....	62
3.11.2.Tutum Boyutunun Annenin Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması.....	62
3.11.3.Güncel Gelişmeler Boyutunun Annenin Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması.....	63
3.11.4.Sergi Boyutunun Annenin Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması.....	63
3.12.Babanın Eğitim Durumuna İlişkin Bulgular	64
3.12.1.Yetenek Boyutunun Babanın Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması.....	64
3.12.2.Tutum Boyutunun Babanın Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması.....	65

3.12.3.Güncel Gelişmeler Boyutunun Babanın Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması.....	65
3.12.4.Sergi Boyutunun Babanın Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması.....	66
3.13.Ailenin Gelir Durumuna İlişkin Bulgular	66
3.13.1.Yetenek Boyutunun Aile Gelir Durumuna Göre Karşılaştırılması	66
3.13.2.Tutum Boyutunun Aile Gelir Durumuna Göre Karşılaştırılması.....	67
3.13.3.Güncel Gelişmeler Boyutunun Aile Gelir Durumuna Göre Karşılaştırılması.....	67
3.13.4.Sergi Boyutunun Aile Gelir Durumuna Göre Karşılaştırılması	68
3.14.Gazete Okuma Sıklığına İlişkin Bulgular	68
3.14.1.Yetenek Boyutunun Gazete Okuma Sıklığına Göre Karşılaştırılması.....	69
3.14.2.Tutum Boyutunun Gazete Okuma Sıklığına Göre Karşılaştırılması ...	69
3.14.3.Güncel Gelişmeler Boyutunun Gazete Okuma Sıklığına Göre Karşılaştırılması.....	70
3.14.4.Sergi Boyutunun Gazete Okuma Sıklığına Göre Karşılaştırılması	71
3.15.Sevilen Sanat Dalına İlişkin Bulgular	71
3.15.1.Yetenek Boyutunun Sevilen Sanat Dalına Göre Karşılaştırılması	72
3.15.2.Tutum Boyutunun Sevilen Sanat Dalına Göre Karşılaştırılması.....	72
3.15.3.Güncel Gelişmeler Boyutunun Sevilen Sanat Dalına Göre Karşılaştırılması.....	73
3.15.4.Sergi Boyutunun Sevilen Sanat Dalına Göre Karşılaştırılması	74
3.16. Alınan Sanat Dersine İlişkin Bulgular	74
3.16.1.Yetenek Boyutunun Alınan Sanat Dersine Göre Karşılaştırılması	75
3.16.2.Tutum Boyutunun Alınan Sanat Dersine Göre Karşılaştırılması.....	75
3.16.3.Güncel Gelişmeler Boyutunun Alınan Sanat Dersine Göre Karşılaştırılması.....	76
3.16.4.Sergi Boyutunun Alınan Sanat Dersine Göre Karşılaştırılması	76
3.17.Sanatla İlgili Kitap Okuma Durumuna İlişkin Bulgular	77
3.17.1.Yetenek Boyutunun Sanatla İlgili Kitap Okuma Durumuna Göre Karşılaştırılması.....	77

3.17.2.Tutum Boyutunun Sanatla İlgili Kitap Okuma Durumuna Göre Karşılaştırılması.....	78
3.17.3.Güncel Gelişmeler Boyutunun Sanatla İlgili Kitap Okuma Durumuna Göre Karşılaştırılması.....	79
4.16.4. Sergi Boyutunun Sanatla İlgili Kitap Okuma Durumuna Göre Karşılaştırılması.....	80

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4.SONUÇ VE ÖNERİLER.....	81
4.1.Sonuç	81
4.2.Öneriler	85
KAYNAKLAR	87
EKLER.....	91
EK 1: Kişisel Bilgi Formu	91
EK 2: Plastik Sanatlara Yönelik Tutum Ölçeği	93
EK 3: Tutum Ölçeği İzni	95
EK 4: Uygulama İzin Talebi	96
EK 5: Uygulama İzin Onayı	97
ÖZ GEÇMİŞ	98

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Ana Bilim Dalı: Temel Eğitim

Tez Türü: Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Doç. Dr. Ayşegül OĞUZ NAMDAR

Hazırlayan: Mikail GÖKÇE

Yıl: 2018

ÖZET

ÖĞRETMEN ADAYLARININ PLASTİK SANATLARA YÖNELİK TUTUMLARINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER: BAYBURT ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖRNEĞİ

Bu araştırma Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören tüm 3. ve 4. sınıf öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik tutumlarını etkileyen faktörlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın evrenini Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesinde 3. ve 4. sınıfta öğrenim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır. Toplam 646 öğretmen adayı araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Verilerin toplanması amacıyla kişisel bilgi formu ve tutum ölçeği uygulanmıştır. Nicel analizler için SPSS Paket Programı kullanılmıştır. Kişisel bilgi formu ve tutum ölçeğinden elde edilen verilerin çözümlenmesinde frekans (f), yüzde (%), standart sapma (S), t-testi ve tek yönlü varyans analiz testi (ANOVA) kullanılmıştır. Araştırmanın sonucuna göre öğretmen adaylarının cinsiyetleri, gazete okuyup okumamaları, herhangi bir sanat dalını sevip sevmemeleri, üniversite eğitimi öncesi sanat dersi alıp almamaları ve sanatla ilgili kitap okuyup okumama durumları plastik sanatlara yönelik tutumlarını etkileyen faktörler olarak belirlenmiştir. Ayrıca öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik ilgilerinin olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda üniversitelerde plastik sanatlar eğitimine ve etkinliklerine daha çok yer verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sanat, plastik sanatlar, öğretmen adayları, tutum.

Recep Tayyip Erdogan University Graduate School of Social Sciences

Department: Elementary Education

Thesis Type: Master Thesis

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Ayşegül OĞUZ NAMDAR

Author: Mikail GÖKÇE

Year: 2018

ABSTRACT

INFLUENTIAL FACTORS ON THE ATTITUDES OF TEACHER CANDIDATES TOWARDS PLASTIC ARTS: THE CASE OF BAYBURT UNIVERSITY FACULTY OF EDUCATION

This Master Thesis was conducted to reveal the factors affecting the attitudes of sophomore and senior teacher candidates in Bayburt University Faculty of Education towards plastic arts. The universe of the study comprises sophomore and senior students of primary school education department in Bayburt University. Out of this universe, 646 teacher candidates participated in this study. For data collection, a demographic form and an attitude scale was used. Quantitative data was analyzed via SPSS. The obtained data was analyzed through frequency analysis (f), percentages (%), standard deviation (S), t-test and one-way analysis of variance (ANOVA). The results showed that gender of the teacher candidates, their reading habits, their interest in any branch of art, their academic experience on art before university and their reading habits on art were the influential factors on their attitudes towards plastic arts. Furthermore it is found that teacher candidates have attitudes towards plastic arts. Based on these results, it is suggested that plastic arts education and applications should take place more at the universities.

Keys Words: Art, plastic arts, teacher candidates, attitude.

SİMGELER VE KISALTMALAR

- ABD** : Ana Bilim Dalı
Ed. : Editör
F : Frekans
N : Öğretmen Adayı Sayısı
P : Anlamlılık Derecesi
SPSS : Statistical Package For Social Sciences
ss : Standart Sapma
T : t değeri (t- testi için)
 $\bar{X}$: Aritmetik Ortalama
% : Yüzde
vb. : Ve benzeri
vd. : Ve diğerleri

TABLolar LİSTESİ

<u>Tablo</u>	<u>Sayfa</u>
1. Çalışma Gruplarına Göre Öğretmen Adayları Sayıları.....	38
2. Öğretmen Adaylarının Lisans Programlarına Göre Kadın-Erkek Sayıları	40
3. Normallik Değerleri.....	42
4. Yetenek Boyutuna İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşleri	43
5. Tutum Boyutuna İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşleri.....	44
6. Güncel Gelişmeler Boyutuna İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşleri	46
7. Sergi Boyutuna İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşleri	48
8. Yetenek Boyutunun Cinsiyete Göre Karşılaştırılması.....	49
9. Tutum Boyutunun Cinsiyete Göre Karşılaştırılması	50
10. Güncel Gelişmeler Boyutunun Cinsiyete Göre Karşılaştırılması	50
11. Sergi Boyutunun Cinsiyete Göre Karşılaştırılması.....	51
12. Yetenek Boyutunun Genel Not Ortalamasına Göre Karşılaştırılması	51
13. Tutum Boyutunun Genel Not Ortalamasına Göre Karşılaştırılması.....	52
14. Güncel Gelişmeler Boyutunun Genel Not Ortalamasına Göre Karşılaştırılması	52
15. Sergi Boyutunun Genel Not Ortalamasına Göre Karşılaştırılması.....	53
16. Yetenek Boyutunun Lisans Programlarına Göre Karşılaştırılması.....	54
17. Tutum Boyutunun Lisans Programlarına Göre Karşılaştırılması	54
18. Güncel Gelişmeler Boyutunun Lisans Programlarına Göre Karşılaştırılması	55
19. Sergi Boyutunun Lisans Programlarına Göre Karşılaştırılması	55
20. Yetenek Boyutunun Yaşadıkları Yere Göre Karşılaştırılması.....	56
21. Tutum Boyutunun Yaşadıkları Yere Göre Karşılaştırılması	57
22. Güncel Gelişmeler Boyutunun Yaşadıkları Yere Göre Karşılaştırılması..	57
23. Sergi Boyutunun Yaşadıkları Yere Göre Karşılaştırılması.....	58
24. Yetenek Boyutunun Mezun Olunan Ortaöğretim Türüne Göre Karşılaştırılması	59
25. Tutum Boyutunun Mezun Olunan Ortaöğretim Türüne Göre Karşılaştırılması	59

26. Güncel Gelişmeler Boyutunun Mezun Olunan Ortaöğretim Türüne Göre Karşılaştırılması	60
27. Sergi Boyutunun Mezun Olunan Ortaöğretim Türüne Göre Karşılaştırılması	61
28. Yetenek Boyutunun Annenin Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması ..	62
29. Tutum Boyutunun Annenin Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması	62
30. Güncel Gelişmeler Boyutunun Annenin Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması	63
31. Sergi Boyutunun Annenin Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması	63
32. Yetenek Boyutunun Babanın Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması ..	64
33. Tutum Boyutunun Babanın Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması	65
34. Güncel Gelişmeler Boyutunun Babanın Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması	65
35. Sergi Boyutunun Babanın Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması	66
36. Yetenek Boyutunun Aile Gelir Durumuna Göre Karşılaştırılması	66
37. Tutum Boyutunun Aile Gelir Durumuna Göre Karşılaştırılması	67
38. Güncel Gelişmeler Boyutunun Aile Gelir Durumuna Göre Karşılaştırılması	67
39. Sergi Boyutunun Aile Gelir Durumuna Göre Karşılaştırılması	68
40. Yetenek Boyutunun Gazete Okuma Sıklığına Göre Karşılaştırılması	69
41. Tutum Boyutunun Gazete Okuma Sıklığına Göre Karşılaştırılması	69
42. Güncel Gelişmeler Boyutunun Gazete Okuma Sıklığına Göre Karşılaştırılması	70
43. Sergi Boyutunun Gazete Okuma Sıklığına Göre Karşılaştırılması	71
44. Yetenek Boyutunun Sevilen Sanat Dalına Göre Karşılaştırılması	72
45. Tutum Boyutunun Sevilen Sanat Dalına Göre Karşılaştırılması	72
46. Güncel Gelişmeler Boyutunun Sevilen Sanat Dalına Göre Karşılaştırılması	73
47. Sergi Boyutunun Sevilen Sanat Dalına Göre Karşılaştırılması	74
48. Yetenek Boyutunun Alınan Sanat Dersine Göre Karşılaştırılması	75
49. Tutum Boyutunun Alınan Sanat Dersine Göre Karşılaştırılması	75

50. Güncel Gelişmeler Boyutunun Alınan Sanat Dersine Göre Karşılaştırılması	76
51. Sergi Boyutunun Alınan Sanat Dersine Göre Karşılaştırılması.....	76
52. Yetenek Boyutunun Sanatla İlgili Kitap Okuma Durumuna Göre Karşılaştırılması	77
53. Tutum Boyutunun Sanatla İlgili Kitap Okuma Durumuna Göre Karşılaştırılması	78
54. Güncel Gelişmeler Boyutunun Sanatla İlgili Kitap Okuma Durumuna Göre Karşılaştırılması	79
55. Sergi Boyutunun Sanatla İlgili Kitap Okuma Durumuna Göre Karşılaştırılması	80

GİRİŞ

“İnsan kültürel ve sosyal bir varlık olduğu için, çeşitli kaynaklardan beslenmeye gereksinim duyar. Bu kaynaklardan biri de sanattır. Bireylerin özgür ve özgün düşünebilmeleri, psikolojik gereksinimlerinin karşılanması, kendilerini rahat ifade edebilmeleri, çağdaş ve ilerici bir toplum yaratabilmek için sanatın gerekli olduğu söylenebilir” (Oğuz, 2013).

İnsan, var oluşundan itibaren duygularını ve düşüncelerini farklı yollarla dışavurmuşlardır. Bu duygusal dışavurumun, sanatın başlangıcı ve gelişmesinde büyük rol oynadığı söylenebilir. Sanatın insan hayatında pek çok işlevi olduğu bilinmektedir. Bunlardan bazılarının yaratıcılığın ortaya çıkması, duyguların dışavurumu, estetik beğeni ve zevk alma, ruhunu dinlendirme, kültürel mirasa saygılı olma olduğu söylenebilir. Sanatın gelişimi, varlığının korunması ve devamının sağlanması ve sanatsal farkındalığın sağlanması için sanat eğitime, sanat yoluyla eğitime gereksinim duyulmaktadır.

Alan yazın incelendiğinde sanata ilişkin çok farklı tanımlamaların yapıldığı görülmektedir. Read’a göre (1984) basit anlamıyla sanat genellikle “plastik” ya da “görsel” kavramlarıyla ilişkilendirilir, ancak edebiyat ve müzik kavramlarını da içermektedir. Pasin’e göre (2004) sanat, insanla doğadaki nesnel gerçekler arasındaki estetik ilişkidir, görmeyi öğrenmedir. Tolstoy sanatı; “insanın, bir zamanlar yaşamış olduğu duyguyu, kendinde canlandırdıktan sonra aynı duyguyu başkalarının hissedebilmesi için hareket, ses, çizgi, renk ya da sözcüklerle ifadesi” olarak tanımlamıştır. Sanat sürekli değişen yenilik getiren yaratmaların tümüdür. Fransız sanat bilimcisi Charles Lalo sanat “hayatın uzak veya hayata yakın değil, hayatın içinde olmak zorundadır” diyerek sanatın yaşamda vazgeçilmezliğini belirtmiştir (Erbay, 2000).

Sanat çok işlevli bir toplumsal olgudur. Sanat yapıtı geçmişi tartışıp eleştirmek, günceli yansıtmak ve geleceği tasarlamak durumundadır (Tezcan, 2011). Sanatın diğer birey ve toplumlar tarafından kabul görmesini sağlayan etkenler arasında insana haz vermesi, onu eğlendirmesi ve oyalanmasını sağlayarak bireyin yaşamdan ders çıkarmasını sağlaması yatar (Alakuş vd., 2009).

Sanat eğitimi denince yalnızca bir öğretim dalı değil, eğitimi ve öğretimi tümüyle kapsayan ve onları yenileyen bir uygulama düşünüş, davranış

anlaşılmaktadır. Genel eğitimin bütünleştirici bir bileşeni ve tinsel eğitimin temeli olarak sanat eğitimi, kişiliğin uyumlu bir bütünü olarak gelişimi sürecinde, kişideki yaratıcı ve üretici güçlerin gözeticilik geliştirilmesini amaçlar (San, 1979).

Sanatı anlamak, sanatla ilgili etkinliklere katılmak ve sanata ilgi duymak her birey için bir ihtiyaçtır. Bundan dolayı formal eğitim içerisinde sanat eğitimi belirli bir program içinde yer almaktadır. Sanat kavramı günümüze kadar çeşitli başlıklar altında sınıflandırma veya gruplandırma çabaları ile ele alınmıştır. Bu çabalar sonucunda sanat çeşitli dala ayrılmıştır. Sanatın çeşitli dallarından biri de Plastik Sanatlardır.

Plastik sanatlar, kalıplanabilen veya şekil verilebilen (plastik niteliğe sahip) boya, kil gibi malzemelerin uygulanmasıyla oluşturulan, resim, heykel, çizim vb. sanatların tümüne verilen genel addır (İşcanoğlu, 2010). Plastik sanatlar eğitimi bireyin yeteneklerini ve yaratıcılığını artırıcı, kendine güvenli, üretken bir kişi olarak estetik duygularını geliştirmeyi amaçlar. Bu amaç doğrultusunda; kişiyi malzeme bilgisiyle donatarak, gerekli olan eğitimin sağlanmasını zorunlu kılmaktadır (Ateş, 2006).

Eğitim fakültelerinde bazı bölümlerde sanat eğitimi dersleri zorunlu ya da seçmeli olarak programlarda yerini almaktadır. Sanatın, sadece sanat eğitimi derslerini de zaman zaman veren sınıf öğretmenleri için değil, bütün öğretmenler için önemli ve gerekli olduğu söylenebilir. Eğitim fakültesinde öğrenim gören öğretmen adaylarının da plastik sanatlarla ilgilenmesi ve olumlu tutumlarının olmasının mesleki performanslarına da doğrudan ya da dolaylı olarak olumlu yansıyabileceği düşünülmektedir. Sanatın genel işlevlerinin yanı sıra öğretmenler zaman zaman sanatı eğitim öğretimde bir araç olarak da kullanmaktadırlar. Öğretmenlerin toplumu yetiştirecek bireylere eğitim verdikleri ve onları yönlendirebilecekleri düşünülürse, geleceğin öğretmeni olacak öğretmen adaylarının sanata, plastik sanatlara (görsel sanatlara) yönelik olumlu tutumlarının olması önem taşımaktadır.

Öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik tutumlarını etkileyen faktörlerin belirlenmesini amaçlayan bu çalışma Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören öğretmen adayları ile yürütülmüştür. Bu amaçla, tutum kavram tanımının yapılmasına gereksinim duyulmuştur. Tutum, bireyin

çevresindeki herhangi bir olgu veya nesneye karşı sahip olduğu tepki eğilimi olarak tarif edilebilir (İnceoğlu, 2000). Literatür incelendiğinde tutum kavramına ilişkin pek çok tanımlamanın yapıldığı görülmektedir. Tutum, kişinin bir eşya, nesne, kişi veya olaylara karşı olumlu ile olumsuz arasında değişen vaziyet alışdır (Fidan, 1996). Tutum kısaca bir tepkide bulunma eğilimidir (Tezbaşaran, 1997). Gardner işlevsel bir bakış açısıyla tutumu, bireyin inanç ve düşüncelerine dayalı olarak belirli bir nesne ya da kavrama yönelik bir tepkisi olarak tanımlamaktadır (Gardner, 1985). Tavşancıl (2005) tutumların özelliklerini aşağıdaki gibi ifade etmiştir:

- Tutumlar doğuştan gelmez, sonradan yaşanarak kazanılır. Diğer bir anlatımla, tutumlar yaşantılar yoluyla öğrenilir.
- Tutumlar geçici değildir, belli bir süre devamlılık gösterirler. Yani bireyler yaşamlarının belli dönemlerinde aynı düşünceye sahip olurlar.
- Tutumlar birey ve obje arasındaki ilişkide bir düzenlilik olmasını sağlarlar. Öğrenme süreci içinde biçimlendiğinden, insanın çevresini anlamasına da yardımcı olurlar.
- İnsan-obje ilişkisinde, tutumların belirlediği bir yanlılık ortaya çıkar. Birey bir objeye ilişkin bir tutum oluşturduktan sonra, ona yansız bakamaz.
- Bir objeye ilişkin olumlu ya da olumsuz bir tutumun oluşması ancak o objenin başka objelerle karşılaştırılması sonucu mümkündür.
- Tutum bir tepki şekli değil, daha çok bir tepki gösterme eğilimidir. Bir başka deyişle, tutumlar tepkide bulunmaya ilişkin bir eğilimdir.
- Tutumlar olumlu ya da olumsuz davranışlara yol açabilir.

“Tutumlar zihinsel, duygusal ve davranışsal öğelerden oluşmaktadır. Ve bu öğeler arasında genellikle ilişkili bir tutarlılık olduğu varsayılmaktadır. Bu varsayımına göre bireyin bir konu hakkındaki bildiklerini zihinsel öğeyle ona olumlu bakmasını gerektiriyorsa duygusal öğeyle, birey o nesneye ya da duruma karşı olumluysa davranışsal öğeyle adlandırırız” (İnceoğlu, 2000).

Problem Durumu

Araştırmada öğretmen adayları temel alınarak, farklı bölümlerdeki öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik tutumlarını etkileyen faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca, elde edilen bilgiler doğrultusunda, öğretmen

adaylarının plastik sanatlara yönelik tutumlarının incelenmesiyle oluşan değişkenler arasında anlamlı bir farkın olup olmadığına bakılarak problem durumu ortaya konmuştur.

Araştırmanın Alt Problemleri

1. Öğretmen adaylarının plastik sanatlarla yönelik tutumlarını etkileyen faktörler nelerdir?

Araştırmanın Amacı

Araştırmada, bir yükseköğretim kurumunda öğrenim gören öğretmen adayları temel alınarak, farklı lisans programlarındaki öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik tutumları; yaşları, cinsiyetleri, genel not ortalamaları, bölümleri, yaşadıkları yer, mezun oldukları ortaöğretim türleri, ailelerinin ekonomik gelirleri, anne - baba eğitim düzeyleri, gazete okuma sıklıkları, sevdikleri sanat dalları ve sanatla ilgili kitap okuma durumları gibi değişkenler arasında herhangi bir farkın olup olmadığı ve elde edilen bilgiler doğrultusunda öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik tutumlarını etkileyen faktörlerin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Araştırmanın Önemi

Eğitimin amacı kalıplaşmış bilgilerle insan beynini doldurmak değil, insanı olgunlaştırıp geliştirmektir. Eğitim öncelikli olarak bir bilgi birikimi olarak görülse de birinci derecede idealizm söz konusudur. Eğitimin amaçlarının gerçekleşmesi büyük ölçüde öğretmenin nitelikli olarak yetişmesi ile orantılıdır. İster sanat eğitimcisi ister branş eğitimcisi olsun, nitelikli öğretmen yetişmesinde ana okulundan itibaren sanat eğitiminin kaçınılmaz katkısı vardır. Biz buna yaratıcılık eğitimi de diyebiliriz. Bireylerde kişiliğin oluşması, güven duygusu kazanılması ve yaratıcı olup sorunlar karşısında pratik çözümler getirebilme yeteneği elde edilmesi ancak sanat eğitimi ile mümkün olacaktır (Kavuran, 2002).

Plastik sanatlar eğitimi; bireylerin yaratıcı, estetik değerlere önem veren, görerek ve keşfederek kendisini geliştirmiş kişiler olmalarını amaçlamaktadır. Bir toplumda sanat eserinden anlayan, çevresini ayırt edebilen, çevresini değerlendirip yorumlayabilen ve yaratıcılığı gelişmiş kişilerin yetişmesi önemlidir (Şenlitürk 2013). Araştırmada yapılan uygulama ile öğretmen adaylarının plastik sanatlara

yönelik tutumlarını etkileyen faktörlerin neler olduğunun belirlenmesi hedeflenmiştir.

Araştırmanın Varsayımları

Araştırmaya katılan 3. ve 4. Sınıf düzeyinde öğrenim gören öğretmen adaylarının tutum ölçeğine ve kişisel bilgi formuna içtenlikle cevap verdikleri varsayılmaktadır.

Araştırmanın Kapsam ve Sınırlılıkları

- Araştırma, 2017 - 2018 eğitim - öğretim yılında, Bayburt ilinde bulunan Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesindeki; Sınıf Öğretmenliği, Türkçe Öğretmenliği, Fen Bilgisi Öğretmenliği, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, İlköğretim Matematik Öğretmenliği ile sınırlıdır.
- Üniversite 3. ve 4. sınıfta öğrenim görmekte olan toplam kayıtlı 716 öğretmen adayı ile sınırlıdır.
- Öğretmen adaylarına plastik sanatlara yönelik uygulanan tutum ölçeği ve kişisel bilgi formu ile sınırlıdır.

Tanımlar

Plastik Sanatlar: Resim, heykel ve mimari sanatlarına denir. Üç boyutlu anlatımı olan sanatların ismidir (Turani, 1975).

Tutum: Bireyler genellikle çevrelerinde oluşan olaylara belirli anlamlar yüklerler. Bu anlamları kazanılmış bireysel deneyimler olarak yansıtırlar. Bu deneyimler sonucunda inançlar ve yaklaşımlar şekillenir. Bu inanç ve yaklaşımlar tutum olarak adlandırılır (Yenilmez ve Özabacı, 2003).

Öğretmen Adayı: Üniversitelerin eğitim fakültelerinde öğretmen olmak üzere öğrenim gören öğrenciler.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. KURAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Sanat

İnsanoğlunun yaratılışından bu günümüze kadar sanatın varlığı inkâr edilemez ve varlığı da devam etmektedir. İnsanın olduğu her yer de sanat da vardır. Sanat toplumların değer yargıları ön plana çıkarmakla birlikte ülkelerin değerlerini de etkiler. Bu değerler ve değer yargıları her topluma ve kültüre göre de farklıdır. Ayrıca değişen ve gelişen bu dünyada her şey de olduğu gibi sanatta kendini yenilemektedir.

İnsanlar bilerek veya bilmeyerek yaşamının her diliminde, bazen yoğun bir biçimde bazen de daha az, sanat ile ilişki içerisinde olurlar. Çünkü insanlar günlük yaşamlarının her anında doğrudan ve dolaylı olarak bir sanat ürünü ile yüz yüze gelirler: Okuduğumuz kitabın kapağındaki tasarım, marketlerde dolaşırken baktığımız ürünlerin ambalajlarını ve onların markasını gösteren sembolü, televizyonda izlediğimiz bir film tiyatrodaki seyrettiğimiz bir oyun, evimizin duvarına astığımız yağlıboya tablo, otomobilde veya evde iken dinlediğimiz müzik buna örnektir. Bu örnekler bize sanatın insanın yaşamında ve onu çevreleyen ortamda sürekli olduğunu göstermektedir (Alakuş vd., 2009).

1.1.1. Sanatın Tanımı ve Önemi

Ünlü sanat tarihçisi Herbert Read'e göre sanatın en basit ve kullanılan tanımı, hoşça giden biçimler yaratma çabasıdır. Bu biçimler bizim güzellik duygumuzu okşar ve güzellik duygumuzu okşayan da duygularımız arasındaki biçim bağlantılarının birliği ve ahengidir. Yine Read "sanat" sözcüğünün daha çok "plastik" veya "görsel" sanatlara bağlandığını, ancak edebiyat ve musiki sanatlarını da içine alan tüm sanatları kapsayan geniş bir tanım olarak ele alınması gerektiğini savunur (Read, 1960'tan aktaran: Buyurgan ve Buyurgan, 2012).

Sanat, insanın vazgeçemediği gereksinimlerinden biridir. Çünkü sanat, insanın fizyolojik ve psikolojik yapısındaki boşluğu dolduran olgudur. Yani insanın ruhsal, duygusal, zihinsel ve fiziksel tatminini sağlayan, yaratıcısına ve tüketicisine mutluluk veren çok kapsamlı bir kavramdır. Ayrıca sanat, bireyin yaşadığı toplumda etrafında olup bitenlere karşı kendini farklı biçimlerde ifade edebildiği dinamik bir süreçtir (Hicks, 2004'ten aktaran: Alakuş vd., 2009).

Sanat kavramı günümüzde genellikle plastik veya görsel dediğimiz sanatlar anlamında kullanılır. Gerek plastik gerek görsel tüm sanatların ortak özelliklerinde özgünlüğün yakalanması, hoşya giden bağlantıları oluşturma çabası yatar. Sanat, insan ile doğadaki nesnel gerçekler arasındaki estetik ilişkinin dışavurumudur (Artut, 2007).

Genel olarak sanat, insanların doğa karşısındaki duygu ve düşüncelerini çizgi, renk, biçim, ses, söz ve ritim gibi araçlarla güzel ve etkili bir biçimde kişisel bir üslupla ifade etme çabasından doğan ruhsal bir faaliyettir (Aytaç, 1981). Sanat, bireysel açıdan duyguların, düşüncelerin hayallerin, yaratıcı çabaların ve insanın kendini gerçekleştirmesinin kendi iç cevherini keşfetmesinin bir aracı, toplumları yüceltmede ve kaynaştırmada, bütünleyici yönü ile önemli bir toplumsal kültür dinamiğidir (MEB, 2007). Boydaş (2007) sanat ve kültürün, bir milleti birleştiren değerler sistemi ve egemenlik mührü olduğunu ifade eder. Fikir, teknoloji vb. unsurların dışarıdan alınabileceğini, duygu ve sanatın ise asla dışarıdan alınamayacağını belirtir.

1.1.2. Sanat Ne İçin Vardır?

Artut (2007) sanatın insanlar arasında iletişimin bir nedeni olduğunu, duyulara yönelik uyarıcı hazlar veren, ifade içgüdüsünü iç çatışmasının bir yansıtması olduğunu, insanlığı yaşama gücü verdiğini, insanın manevi yönünün içinde yaşayıp geliştiği ortamı, akla dönük olarak aydınlatan bir uğraşı alanı yarattığını, insanın kendi insanlığını tanımasını sağladığını, insanın yaşama bakışını etkileyip duyularını çelen, duygularına devinim kazandıran bir araç işlevi gördüğünü, insan yaşamının dengelerini sağlamak için var olduğunu ifade etmektedir.

1.1.3. Sanat Ne İşe Yarar?

Sanat, insanların ideal özelliklerini ortaya çıkarır, hayatı anlamlı, yaşanabilir kılar, huzur, coşku-haz ve mutluluk verir, insanı herhangi birisi olmaktan kurtarır, kişilik kazandırır. Sanat, yaşantı insancıl duyguları ön plana çıkaran önemli bir olgudur, olanın ve olmayanın ayırımına varma gücü gelişir, eleştirel, bağımsız, yaratıcı düşünce gücünü geliştirir, haksızlıklara, olumsuzluklara, zevksizliklere başkaldırı gücü verir (Artut, 2007).

1.1.4.Sanatın Sınıflandırılması

Birçok düşünür sanatı içerik olarak aynı fakat biçim olarak farklı şekillerde sınıflandırmışlardır. Özer (1977) sanatı 10 temel grupta toplamıştır:

- “Mekan Sanatları (iç veya dış olabilir).
- Hacim Sanatları (heykel sanatını da içine alan üç boyutlu sanat dallarının tümü).
- Yüze Sanatları (iki boyutlu sanat dalları, fotoğraf-resim).
- Ses Sanatları (müziğin çeşitli kolları).
- Eylem Sanatları (ana konusu insan ve toplum olan tiyatro, sinema).
- Dil Sanatları (edebiyat).
- Hareket Sanatları.
- Tad Sanatları (yemek ve içmekle ilgili sanatlar).
- Koku Sanatları.
- Dokunsal Sanatlar.”

San (1999) güzel sanatları beş alana ayırmıştır. Ona göre sanat sınıflandırması:

- “Görsel-Yoğrumsal Sanatlar Alanı (Plastik Sanatlar)
- Dilsel ve Sözselsel Sanatlar Alanı (Yazın Sanatı)
- Sesselsel Sanat Alanı (Müzik Sanatı)
- Devinim ve Devim Duyusal (Kinaestetik) Sanatlar Alanı (Harekete Dayalı Sanatla-Dans vb. Sanatlar)
- Eylem Sanatları Alanı (Tiyatro/Drama ve Gösterim)” şeklindedir.

Özsoy (2007) sanatın çok çeşitli şekillerde sınıflandırıldığını belirtirken sanatı genel anlamda klasik ve çağdaş yaklaşımlar olarak ele almış ve sınıflandırmıştır. Sanatın sınıflandırılmasında görüş birliğine varıldığını düşünen Erinç (2004) ise sanatın sınıflandırmasını; müzik sanatı, yazın (edebiyat) sanatı, plastik (görsel) sanatlar, gösteri sanatları ve anlıksal sanatlar olarak yapmıştır.

1.1.5.Sanat Eğitimi

Sanat eğitimi; çalışma alanı itibariyle tüm bilim dalları ile ilişkilidir, bu alan kalkınmasını sağlamış ülkelerde bilim eğitimiyle aynı paralelde gelişme göstermiştir. Rönesans döneminde usta-çırak ilişkisine dayanan sanat eğitimi, 19. yüzyılda Avrupa’da endüstri devriminin başlamasıyla birlikte, mal ve hizmet

artışında meydana gelen üretim patlaması, sanat eğitimi kavramlarının yeniden ele alınmasını gündeme getirmiştir, çizim ve yazım eğitiminin birlikte ele alınmasını savunan eğitimcilerin fikirleri sayesinde okullarda yerini almıştır (Tepecik, 2003).

20. yüzyılın başından bu yana sanat eğitimi kavramı, kavramsal ve genel anlamda, sanatların tüm alanlarını ve biçimlerini içine alan, okul içi ve okul dışı yaratıcı sanatsal eğitimi tanımlamaktadır. Dar anlamında ise okullarda sınıflardaki ve ilgili bölümlerdeki bu alana ilişkin olarak verilen dersleri tanımlar (San, 2010). Genel olarak sanat eğitimi, sanatın tüm dallarını kapsayan (tasarım, resim, tiyatro, bale, sinema, fotoğraf, müzik, yazı, drama, gösteri, dans, heykel, mimari, çevre tasarım vb.); bu unsurlarla bireyin estetik, sosyolojik, biyolojik, psikolojik yönlerini ve yaratıcılığını geliştirme çalışmalarıdır. Bu anlamda sanat eğitimi ile bireye kazandırılacak her olumlu davranış toplumun bütününe yansıtılacak ve diğer bilim dallarındaki faydacı amaç böylece bir başka alanda da gerçekleştirilmiş olacaktır (Mengüşoğlu, 2008). Sanat eğitimi, bireyin tüm ruhsal ve bedensel eğitimi bütünlüğü içinde estetik kaygı, düşünce ve görüşlerinin geliştirilmesini yetenek ve yaratıcılık gücünün olgunlaştırılmasını, sanatsal değerlere hoşgörü ile yaklaşma çabalarını esas alır (Artut, 2007).

“Sanat eğitimi insanlarda duyarlılık sınırlarını zorlar, o sınırın daha genişlemesini olanaklı kılar. Bu yolla insan kendini bir kez de bu yönü ile tanıma olanağı bulur ve ‘Kişi’ olma, olabilme yolunda daha bilinçle ilerler” (Erinç, 1998). Sanat eğitimi, çocuğun kendini özgürce ifade edebildiği ortamdır. Çocuğun kişiliğinin gelişmesinde, kendine güvenmesinde önemli rol oynar. Atölye derslerinde paylaşma, sorumluluk, düzen, malzemeyi kullanma konularında bilinçlenir. Sanat eğitimi özgür, barışçı, insancıl, yaratıcı, toplumu ile bütünleşmiş, değişen şartlara göre kendini yenileyebilen, geleceğin izlerini yansıtan çocukların yetişmesi için vazgeçilmez bir dünyadır (Alakuş vd., 2009).

Nitelikli bir sanat eğitimi programı ile öğrenciler soyut düşünce ve duygularını ifade edebilecek, hem sözel hem de sözel olmayan yöntemleri öğrenir. Yine öğrenciler yaratıcı zekâlarına güvenmeyi, hem de bazı problemlerin birçok farklı çözümü olduğunu görürler. Bu nitelik öğrencilere birden fazla doğru cevap olduğu durumlarda, karar vermemekten korkmamayı ve ürettikleri görsel imgelerin etkili kontrolü için, kavram ve teknikleri kazandırır, öğretir. Öğrenciler,

algısal, yorumsal, çözümsel yetilerini geliştirirler (Boydaş, 2007). Sanat eğitimi öğrencilerde yaratıcı düşünmeyi, üretebilmeyi ve kendini ifade edebilmeyi amaçlar. Bu amaç kapsamında sanat eğitimi öğrencilere bir toplumda etkileşim içine girebilmeyi ve kültürel alışveriş yapabilmeyi sağlar.

Ünver (2002) sanat eğitiminin amaçlarını öğrencilerin duyuşsal alana yönelik algılama ve ayırt etme yeteneklerini geliştirebilme, öğrencilerin tasarlama yetilerini geliştirebilme, öğrencilerin analiz ve sentez yapabilme becerilerini geliştirebilme, öğrencilerin sanat eserlerine karşı ilgi ve duyarlılıklarını geliştirebilme, sanat eserlerinden haz alma, sanatın çeşitli teknik ve yöntemleri ile kendini ifade edebilme olarak ifade etmektedir. Erbay (2000) da sanat eğitiminin amaçlarının kişiye sanat deneyimleri yapmaya ve yaratıcılığını geliştirmeye cesaretlendirmek, artistik mimari geleceğe taşımak, topluma sanat değerlerini kazandırmak olduğunu belirtmektedir.

Sanat eğitiminden amaçlanan, sanatçı yetiştirme yönelik eğitim değil bireyin sanat yoluyla eğitimi yani bireyin estetik eğitimidir. İnsanın yaratıcı güçlerini ortaya çıkarmasını yardımcı olacak şartları hazırlayan bireyin kişilik kazanmasını sağlayan etkinliktir (Buyurgan ve Buyurgan, 2001). Sanat eğitimi birey içinde yaşadığı toplumun kültürünü öğrenir. Kültürel değerlerine, geleneğine, sanatına, tarihine saygı duyan, onu koruyan bireyler kültürün gelecek nesillerine taşıyıcısı olurlar. Bir milletin oluşumunda, varlığını sürdürmesinde ve sağlam temellerle ilerlemesinde maddi ve manevi değerlerinin önemi büyüktür. Sanat eğitimi çocuga ve gence kültürünü tanıtır, öğretir, sevdirebilir ve onu bu değerleri koruyacak ve yaşatacak bireyler olarak yetiştirir (Buyurgan ve Buyurgan, 2007).

Sanat ve sanat eğitiminin bir ülke için gerekliliğine büyük önem veren Gazi Mustafa Kemal Atatürk, “sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından birisi kopmuş demektir” ve “sanat ve sanatçıdan yoksun milletler, öteki milletlerin ayakları altında ezilmeye mahkûmdur” sözleri ile vurgu yapmıştır.

1.2. Plastik Sanatlar

Sanat eğitimi; güzel sanatlar ve sorunlarına ilişkin olarak verilecek kuramsal bilgilerin programlaması ile çeşitli Güzel Sanatlar Dallarında yaptırılacak uygulamalı çalışmaların düzenlenmesi ile ilgilenir. Kimi zaman

yalnızca Plastik Sanatları kapsamına alabileceği gibi çağdaş bir yaklaşımla görsel, işitsel, sözel ve dramatik sanat alanlarının tümünü de kapsayabilir (Erbay, 2000).

1.2.1. Plastik Sanatların Tanımı ve Önemi

Plastik kelimesi biçimlendirilebilen madde, örneğin heykel tıraşların kullandıkları toprak nemli iken her biçime sokulabilen plastik bir maddedir. Parmaklarla yoğrulmuş her maddeye plastik diyebiliriz. Onun için hava içinde boşluk içinde yer kaplayan, çevresinde dönülebilen heykel tıraş sana yüzde yüz plastik sanattır. Bununla birlikte düz bir yüzey üstüne çizilen biçimlerde gerçekten plastik yani mücessem sanattır (Erbay, 2000).

Plastik sanatlar terimi ile ifade edilen sanatlar, insanın maddeye şekil vererek yarattığı sanat dallarını içerir. Gözle görülüp algılanır, bu bakımdan bu gruba giren sanatlara 'görsel sanatlar' da deniyor. Mimari, heykel, kabartma ve resim içeren plastik sanatlar, gerçekten maddenin yoğrulduğu sanatlardır. Yunancadaki 'plassein' (şekil verme) sözü Latinceye 'plastikus' olarak geçmiş buradan batı dillerine yayılmıştır. Şekilsiz olan daha doğrusu tanımlanabilir bir şekli olmayan (amorf) bir malzemeyi elle veya aletlerle işleyerek tanımlanabilir ve anlamlı şekiller elde edilebilir. İşte böyle bir işleme uğraşan sanatlara genel olarak plastik sanatlar diyoruz (Mülayim, 2008).

Plastik sanatlar, kalıplanabilen veya şekil verilebilen (plastik niteliğe sahip) boya, kil gibi malzemelerin uygulanmasıyla oluşturulan, resim, heykel, çizim vb. sanatların tümüne verilen genel addır (İşcanoğlu, 2010). Plastik Sanatlar, resim, heykel ve mimari sanatlarına denir. Üç boyutlu anlatımı olan sanatların ismidir (Turani, 1975). Yumuşak cisimleri şekillendirme sanatına plastik, sert cisimleri şekillendirmeye mimari, heykel, oyma, resim ve kazıma ve bunları oyarak işlemeye müsait olan resim dallarında yapılan bütün sanatlara plastik sanatlar denilmektedir. Kısaca kabartma eserlere plastik sanatlar denilmektedir (Arseven, 1983).

Plastik sanatlarla ilgilenen bir bireyin çalışmasında mutlaka yaşadığı çevreden, aileden, mahalleden, şehirden, insanlardan, aldığı eğitimden, yaşadığı kültüre, örf ve âdete kadar ayrıntılar bulabiliriz; çünkü sanatı ve sanatçıyı geleneksel bir yapının içine almıştır. Sanatın aynı zamanda toplum içerisindeki sanatçıları bir arada tutma özelliği de vardır. Bazen bir konserde bazen bir sinema da bazen bir konferansta bazen kütüphanede bazen bir sergi bireylerini bir daire içine alabilmektedir. Plastik sanatlar eğitimi hem toplumsal, hem bireysel, hem fiziksel hem de düşünsel fikirler içerisinde kendini canlı, iletişimsel tutabilmektedir (Şenlitürk, 2013).

Her kültürde olduğu gibi bizde de hiç kuşkusuz plastik sanatların vazgeçilmez bir yeri vardır. Plastik sanatlar yaşantılarımıza canlılık verir, bizi hassas yapar ve kim olduğumuza ve neyi inandığımıza ilgi duymamızı; bazı zamanlar acı verici de olsa kendimizi ve toplumumuzu aynaya yansıtmaya sağlar (Özsoy, 2007).

1.2.2. Plastik Sanatlar Eğitimi

Kültür yaşayış ve düşünüş tarzımızda, günlük ilişkilerimizde, sanatta, edebiyatta, sevinç ve eğlencelerimizde tabiatımızın ve mizacımızın ifadesidir. Kültürün özel bir alanı olarak sanat imgeler aracılığı ile gerçekliğin yeniden üretilmesidir. Bu üretme işinde ise yönlendirme ve bilgilendirme açısından plastik sanat eğitimi önemli etkindir (Erbay, 2000). Plastik sanat eğitimi, birey ve toplulukların sanatsal ve kültürel açıdan yetiştirilmesi ile ilgilidir. Bu yetiştirme genel olarak kültürel bilinçlendirme anlamına gelir (San, 2008).

Plastik sanatlar eğitimi; malzeme bilgisi ile donatarak, görme şekillendirme, yeteneklerini geliştirerek, eğitilmesini sağlayarak, heyecanı, imajı ve her türlü duyguyu pratiğe dönüştürür. Öğrencilerin imgelerini hayal dünyasını geliştirme, doğadaki ve sanat eserlerini koruyup gözetmek sevdirmek, sanat eserlerini tanıma özelliği kazandırmak, öğrendiklerini ifade etmektir. Bireyin davranışını değiştirerek, öğrendiklerini en iyi şekilde uygulama imkânı sağlanmalıdır (Erbay, 2000).

Plastik sanatlar eğitiminin amaçları; bugün uygulanan genel eğitimin amaçlarından çok farklı değildir. Hatta genel eğitimin amaçları ile plastik sanatlar eğitiminin amaçları birbirine paraleldir. Plastik sanatlar eğitimi genel eğitimin içinde değerlendirildiğinden her ikisinin de birbirine hizmet ettiği görülür. İkisi de insanı konu edinmiş ve onun en iyi şekilde yetiştirilmesini amaçlamaktadır (Erbay, 2000).

Plastik sanatlar eğitimini kişiye ve topluma yönelik amaçsal yaklaşımlar olarak ele aldığımızda kişiye yönelik amaçsal yaklaşımlar; görsel yolla algılamayı öğretmek, yaratıcılığı geliştirmek, kendini ifade etme yeteneği kazandırmak, mesleğe yöneltmek olarak özetleyen Erbay (2000), plastik sanatlar eğitiminin; kişiyi öğrenmeye teşvik etmek, sorunlarını çözmeye yönlendirmek, doğruyu ve güzeli bulmaya yöneltmek, sonuca ulaşmayı sağlamak, işbirliğine yöneltmek,

meslek edindirmek, kültürel değerlere sahip çıkmak beceri kazandırmak, yaratıcılığı geliştirmek, kendini ifade edebilme, toplumsal değerleri kazanmak, estetiksel değerler, üretime yönelik çalışmalar sergilemek, duyguların dışavurumunu sağlamak, malzemeyi tanıma ve kullanma hâkimiyeti kazandırmak, görsel yolla algılamayı öğretmek, kişinin tanınmasını sağlamak, kültür öncülüğü, terapi yoluyla rahatlamayı sağlamak olarak kişiye yönelik amaçsal yaklaşımlarını açıklamıştır.

Erbay (2000), plastik sanatlar eğitiminin toplumsal amaçlarını ise; sanatçı yetiştirmek, endüstriye hizmet etmek, sanat yöntemlerini geliştirmek, geleneksel değerlere ve estetiksel değerlere sahip çıkmak olarak sıralamıştır. Bu amaçlar doğrultusunda bireylere verilecek plastik sanatlar eğitiminin hedeflerine ulaşmak gerekir. Balcı'ya (2004) göre plastik sanatların hedefleri:

- “Yaratıcılık konusunda uygulamalarda cesaretlendirici tavır takınmalı; özgüvenin gelişmesi sağlanmalıdır.
- Öğrencinin kendi kararını almasında yüreklendirici olmalı, zemin hazırlamalı seçim yapmasına izin verilmelidir. Otoriter bir tavır belirlemekten çok kişisel düşüncelere önem verilmelidir.
- Sanatsal uygulamalarda salt teknik beceriler elde edilmemeli, deneyselliği elde bırakmadan daha sıra dışı anlatımlara fırsat vermeli, tasarlama ve sanatın düşünme eylemini harekete geçiren çalışmalara yönlendirilmelidir. Yeni olana ve sürekli olana geliştirmeye heveslendirmek gerekir.
- Hoşgörülü olma farklı olanı da bu çerçevede kabullenilmelidir.
- Yaratıcılık açısından, değişen yaşam, teknoloji ve toplumsal birikimler dâhilinde ders programlarının güncelleştirilmesi gerekir.
- Sanat eğitiminde hayatın nesnesi değil, öznesi olan bireyler yetiştirmek için temel yaklaşımlara ihtiyacımız vardır.”

1.2.3. Plastik Sanatlar Eğitiminin Gelişimi

İnsanlar çok eski zamanlarda taş ve çakmak taşından kaba bir şekilde oluşan birçok taş eserlerle uğraşmışlardır. Yaklaşık İ. Ö. 60.000 yıllarında bu dönemlerde insanlar mağaralarda yaşıyordu. Yaşamlarını avcılıkla sağlıyorlardı. İnsanlar bu zamanda genelde resimlerinde gün ışığından uzak, genellikle hayvan resimleriyle karşılaşmaktadır (İpşiroğlu ve İpşiroğlu, 2012).

Plastik sanatlar eğitiminin; el sanatları eğitiminden ayrı bir kavram haline gelmesi, sanatın hünere bir elden çok, bilginin üretimi olarak görülmesi ile beraber 16. yy 'da İtalya'da başlamıştır. Fakat bu tarihe gelinceye kadar sanat beceri ve marifet olarak düşünülmüştür. Mısır'da plastik sanatlar eğitimi gelişimi sanat kelimesi olarak kullanılan 'hemwt' duvarı işleyen anlamında kullanıldı. Daha sonraları Klasik Dönem ve Ortaçağ'da Latince 'ars' belli bir iş sanat meşguliyetin belirli kurallarına göre çalışma hünere anlamında kullanılmıştır (Erbay, 2000).

Ortaçağ eğitimcileri resim sanatını heykelticilik, dericilik, terzilik gibi sanatlarla birlikte ele almaktadır. Bu sanatlar; tarım, avcılık ve tıbbın altında derecelendirilmekteydi. Bu düşük derecelendirmenin sebebi resmin çıraklar tarafından öğreniliyor olmasıydı ki bu çıraklar da fırıncılar ya da mumcular gibi hammaddeleri alıp hünereleriyle onları işledikten sonra kâr amacıyla satıyorlardı (Erbay, 2000). İngiltere, Fransa ve İspanya'da kraliyet himayesinde sanatta yüksek rütbeli din ve devlet adamları 17. yy ve 18. yy 'da söz sahibi olmuştur. Avrupa başlangıçta sanat eğitiminde yaratıcılığın gelişmesi yerine onu engelleyen öğrenme ve kopya yöntemlerini uyguladı. Bu ülkelerin öğrenim programları 17. yy sonlarında değişti (Erbay, 2000).

Tarihi kaynaklara göre Türklerin Orta Asya'da ilk kez gördükleri yüzyıllardan, Cumhuriyet dönemine kadar sanatlara ve bunun eğitime önem verdikleri görülür. Nitekim Altay dağları eteklerinde 'Pazırık' bölgesinde bulunan M. Ö. 3 ve 4. yüzyıllara tarihlenen Türk sanatı örneklerinden; M. S. 8 ve 9. yüzyıllar Uygur duvar resimlerine kadar olan dönemde meydana getirilen İslamiyet öncesi Türk sanatı belli bir disiplinle eğitilmiş sanatçılar tarafından ortaya konmuştur (Özsoy, 2007).

Türkiye'de plastik sanatlar eğitiminin gelişimi için genel eğitim sisteminin tarihi gelişimine bakmakla yarar vardır. Osmanlı Döneminden başlayarak eğitim sistemi içindeki gelişim ele alındığında; Osmanlı Döneminde 1839'da başlayan ve Tanzimat'a kadar olan dönemde; halka eğitim hizmeti veren Medrese, Sübyan Okulu, Enderun, Ahilik Örgütleri ve Gayri Müslim azınlık okulları vardır. Bu farklı örgütsel yapıdaki okulların uyguladıkları eğitim programları da birbirinden farklılık göstermişse de genel eğitim programları içinde sanat; zanaatkârlık olarak mesleki beceriye yönelik çalışmaları içermiştir (Erbay, 2000).

Cumhuriyet'in ilanından çok önceleri 16. yy 'da bile üst düzey yönetimin sanata olan ilgisi bilinir. Sarayda yurtdışından sanatçı misafir edildiğine dair pek çok kaynağa rastlanmaktadır. 16. yy 'da Osmanlı resim sanatı minyatür alanında

en güzel örneklerini vermiştir. Fatih Dönemi'nde bilim ve sanat yaşamında bir yükseliş olmuş; İtalya'dan Bellini olmak üzere ressamlar saraya davet edilmiştir (Erbay, 2000). 1793 yılında Osmanlı İmparatorluğu *Mühendishane*'sinde ve *Harbiye Mektebi*'nde; doğa gözlemine bağlı resim dersini programa koymasıyla sanat eğitimi gerçek anlamda başlamıştır (Erbay, 2000). III. Selim zamanında kurulan *Mühendishane-i Berri Hümayün* 1795 programında resim derslerine yer veren ilk resmi kurumdur (Ünver, 2002). 19. yüzyılın sonlarına doğru resim-iş dersinin genel görünümünü Cumhuriyetin ilk sanat eğitimcilerinden olan İsmail Hakkı Tonguç "rüştüyelerde litografya, canlı cansız modelleri, peyzajları yahut tahtaya çizilen basit krokileri çizdirmek ananesi vardı" sözleriyle ifade etmiştir. Bu yöntem zamanla daha da yozlaşarak karatahtaya çizilen basit krokilerin öğrenciye kopyasının yaptırılmasına dönüşmüştür (Kırıçoğlu, 2005).

Sanatsal alandaki kişisel gayretle kurulan *Sanayi Nefise Mektebi* ile bugünkü akademik düzeyde sanat eğitimi kurumlaştırılmasının temelleri atılmıştır. 1883 yılında *Sanayi Nefise Mektebi* Osman Hamdi Bey tarafından kurulmuş ve 2 Aralık 1883 yılında hükümetin kararı ile müdürlüğüne de Osman Hamdi Bey getirilmiştir. Osman Hamdi Bey Paris'te 15 yıl kalarak *Hukuk ve Güzel Sanatlar Okulu*'na devam etmiş ve konulu resim anlayışını temsil eden ilk ressamımız olmuştur. *Sanayi Nefise Mektebi*'nin kurulması ile birlikte askeri ressamlar yerlerini bu okuldaki yetişenlere terk etmişlerdir. Mektebin kurulması ile birlikte resim öğrenimi ilk kez sivilere geçmiştir (Erbay, 2000).

1914 yılında *İnas Sanayi Nefise Mektebi* altında sadece kızlara yönelik sanat eğitimine başlanılmıştır. Sanayi Nefise'nin kurulması dönem için önemli adım sayılmıştır. Doğa temalı resimler bu dönem yapılmaya başlanılmıştır. Buradan mezun olan öğrenciler uzun bir süre resim öğretmenliği yapmışlardır. Bu dönemde genelde kartpostaldan yararlanarak çizimler yapma, kolaydan zora farklı açılardan bakılan resimler, hayali resim, yağlı boya resim yapmışlardır (Gökhan, 2007). Türkiye'de sanat eğitimi alanında yapılanlar 1925 yılına kadar daha çok kişisel çabalarla sınırlı kalmıştır. Ancak 1925 yılında MEB tarafından dünyaca ünlü eğitimci J. Dewey Türkiye'ye davet edilmiş ve kendisinden Türk Eğitim Sistemi hakkında bir rapor istenmiştir. Bu tarihlerde MEB yağacağı yeni

çalışmalar için kişilerin bilgilerine başvurarak onların konu ile ilgili görüşlerini almaktadır. Bu görüşlere göre:

- “J. Dewey’in raporunda; öğretmen yetiştiren bazı okullarda resim öğretimine yönelik derslere yer verilmelidir.
- İlköğretim Müfettişleri Kongresi raporunda; ilkokullardaki resim ve el işleri derslerini yürütecek öğretmenleri hazırlamak üzere bazı öğretmen okullarının 5. sınıflarında birer özel şube açılmalıdır” (Çakır, 2005).

1926 yılında Yeni Türk Toplumunun ilkokullarına ve gereksinimlere uygun, yeni eğitim ilkeleri ve öğretim programları hazırlanır. Programda yer alan resim ve iş eğitimi ile ilgili derslerin daha sağlıklı uygulanabilmesi için bu branşta öğretmen yetiştirilmeye başlanır. Bu amaçla Ankara’da Avrupa’nın tanınmış profesörlerinin ders verdiği Resim-İş ilkelerine uygun kurslar açılır. Kurslara ülkenin çeşitli bölgelerinden yüze yakın ilk ve ortaokul öğretmeni katılır (Çakır, 2005).

“1940’lardaki en önemli gelişme İsmail Hakkı Tonguç’un kurduğu Köy Enstitüleri’dir. Üretime dönük iş eğitiminin verildiği bu okullarda sanat çalışmaları çok önemliydi. 1947’de kapatılan Köy Enstitülerinin yetenekli öğrencilerini Gazi Eğitim Enstitüsüne gönderebilmek amacıyla Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsünde Güzel Sanatlar ve Halk Sanatları bölümleri açıldı” (Gökhan, 2007).

1948-1949 öğretim yılında yürürlüğe giren ilkokul programlarına göre ilk üç sınıfta Resim-İş Dersi haftada 4 ders saati, 4 ve 5. sınıflarda ise hafta da iki ders saati olarak düzenlenmiştir. İlkokul ders programının haftalık ders saati toplamı toplam 26’dır (Kurtuluş, 2000’den aktaran: Çakır, 2005: 60). 1948 tarihli ilkokul ve Resim-İş Programı incelendiğinde öğrencilerin estetik duyarlılıklarının geliştirilmesine önem ve öncelik verildiği görülmektedir.

1961 yılında yapılan VII. Milli Eğitim Şurası’nda Güzel Sanatlar Komisyonu raporunda genel öğretim kurumlarında resim eğitiminin durumu şöyle açıklanmıştır: “Bugün çeşitli kademelerdeki bütün okullarımızda bir resim öğretiminin varlığı nasıl kabul görüyorsa bu öğretimin istenilen düzeyde olmadığı da bir gerçektir. Bu da göstermektedir ki modern resim eğitimi gerçek anlamda ele alınmamış ve resim derslerinin öğretimdeki yeri yeterince anlaşılamamıştır.

Bu nedenle resim öğretiminin varlığı sevindirici olmasına rağmen, içeriği çocuğa karşı ve zararlı yoldadır.” Çocuğun yaratarak öğrendiği gerçeğinin anlaşıldığı ve bu anlayışın kabul gördüğü yaratmanın en çok sanat yoluyla sağlanacağı eğitimciler tarafından da bilinmektedir. Bu nedenle okullardaki resim iş derslerine, sanat eğitimi açısından ele alarak programda geniş bir biçimde yer verilmelidir (Çakır, 2005).

1968 İlkokul Programında Resim-İş dersinin amaçları, öğrencilerin gözlemlerini, duygularını ve düşüncelerini resim-iş çalışmaları ile ifade etmeleri; doğadaki ve sanattaki güzelliği görmeyi, değerlendirmeyi ve çirkinlikleri gidermeyi öğrenmeyi; el işi çalışmaları yoluyla yaratıcılıklarına ve iş yaparak kişiliklerini geliştirmeleri; işi sevmeleri, planlı çalışma ve yardımlaşma alışkanlığı kazanmaları; kendilerini tanımaları; topluma yararlı olma ülküsü kazanmalarıdır. 1948 İlkokul Programında resim iş dersinin amaçları, 1968 İlkokul Programında da korunmuştur. Programın 10 maddeden oluşan amaçlarında, 1948 programında kullanılan dilin yenilenmesi dışında bir yenilik yoktur (Kurtuluş, 2000'den aktaran: Çakır, 2005: 64).

Talim Terbiye Kurulu 11 Eylül 1992 tarih ve 287 sayılı kararı ile ‘Resim Dersi Öğretim Programlarını Geliştirme Özel İhtisas Komisyonu’ kurulmuş ve bu komisyon İlköğretim Kurumları Resim-İş Öğretim Programlarını hazırlamıştır. 1992 yılında MEB yayınları içinde yayımlanan İlköğretim Kurumları Resim-İş Dersi Programı çağdaş bir yaklaşımla düzenlemiş ve halan uygulanmakta olan bir programdır (Çakır, 2005).

Plastik Sanatlar alanında akademik eğitim; üniversitelerde yükseköğretim düzeyinde verilmektedir. Liseden mezun olan, sanat eğitimine yönelmek isteyen öğrenciler Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi’nce yapılan merkezi sınavda, daha sonradan Güzel Sanatlar Fakültelerince belirlenen taban puanları alabildiği takdirde, bu fakültelerin yetenek sınavlarına kayıt hakkı kazanır. Kayıt yaptıran öğrenciler belirleyecek ana sanat dalı için özel yetenek sınavlarına girmeye hak kazanırlar. Birkaç aşamalı özel yetenek sınavlarında başarılı olanlar, başarılı oldukları branşların bölümlerinde eğitime devam ederler. Öğrenci eğitimi süresince yeteneğine göre resim, heykel, tekstil, seramik, grafik vb. gibi ana sanat dallarından birini seçer ve bu alanda yetiştirilir. Güzel Sanatlar Fakülteleri; sanatçı yetiştirmeye yönelik eğitim-öğretim ağırlıklı kurumlar olarak bilinir ve toplumun sanatçı ihtiyacını karşılamayı amaçlar. Bu kurumların genel amaçları; resim, heykel, seramik, tekstil vb. gibi çeşitli ana sanat dallarında öğrenciyi eğiterek topluma kazandırmaktır. Bu okullardaki sanat programı, plastik sanatlar eğitiminin temel kavramlarını vermesi yanı sıra, ana sanat dallarına yönelik çeşitli konularda araştırma ve tasarım imkânları sağlamaktır. Derslerde; genel kültür, eğitim formasyonu, sanatsal alan kavramları ele alınarak, gözlemlerle desteklenmektedir (Erbay, 2000).

Son 10 yılda yurt çapında çok sayı da yeni üniversiteler ve bu üniversiteler bünyesinde Güzel Sanatlar Fakülteleri Resim-İş Eğitimi Anabilim Dallarının açılması ülkemizde sanat eğitiminin yaygınlaşmasını sağladı (Ünver, 2002).

1.3. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde yapılan literatür taraması sonucunda sanat eğitimi ile ilgili yapılan araştırmalara yer verilmiştir.

Bora (2000) tarafından gerçekleştirilen ‘Eğitim Fakültelerinde Uygulanan Plastik Sanatlar Eğitimi Programlarının Sorunlarını Belirleme ve Program Önerisi’ adlı araştırmada Eğitim Fakültelerindeki Resim-İş Eğitimi bölümlerinin programlarının sorunlarını bazı değişkenlere göre belirlemek, sorunları giderici öneriler geliştirmek ve sorunsuz yeni bir program önerisi hazırlamak amaçlanmıştır. Araştırmada tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini Marmara Üniversitesi, Gazi Üniversitesi ve Dokuz Eylül Üniversitesinin Eğitim Fakültelerindeki Resim-İş Eğitimi Bölümleri oluşturmuştur. Araştırmanın sonucunda problemlerin olmadığı düşünülen örnek bir model geliştirilmiştir.

Gökhan (2007) tarafından gerçekleştirilen ‘Türkiye’de İlköğretimde Plastik Sanatlar Eğitimi ve Önermeler’ adlı araştırmada sanat eğitiminin nasıl bir eğitimle işlevini yerine getirebilmesi konusunda problemler ele alınmıştır. Sonuç olarak sanat eğitiminin kapsamı genişletilmiş olarak ve ders saatlerinin artırılarak bütün eğitim kademelerinde eğitim-öğretim sürecine dahil edilmesi gerektiğinin sonucuna varılmıştır.

Uçar (2007) tarafından gerçekleştirilen ‘Türkiye ve İtalya’da Yüksek Öğretimde Plastik Sanatlar ve Bilgi Teknolojisinin Sanat Eğitimine Katkısı’ adlı çalışmada öğrencilerin temel genel plastik sanat tarihi bilgisini ve lise düzeyinde bilgi teknolojisinin ne derece kullanıldığını ve her iki ülkede de farklı lise eğitimi almış öğrenciler arasında bu alandaki farklılıkları tespit etmeye amaçlayan betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın evrenini İtalya L’Aquila Güzel Sanatlar Akademisindeki yetenek sınavına giren ve birinci sınıf olan toplam 59 öğrenci, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi 191 öğrenci ve Marmara Üniversitesi Acıbadem Güzel Sanatlar Fakültesi yetenek sınavına giren ve birinci sınıf olan toplam 219 öğrenci oluşturmuştur. Araştırılan değişkenlerdeki

farklılıklar ve benzerlikler düşünüldüğünde, bazı konularda sanat eğitimi ve öğrencinin yetiştirme tarzında benzerliklerin olduğu saptanmıştır. Verilecek sanat eğitiminde bu ister ülkemizde ya da İtalya’da olsun bireye yönelik, onun yaratıcı ve araştırmacı yönlerini ortaya çıkartacak, sağlıklı mekân ve destekleyici fırsatların sağlanmasıyla mümkün olacaktır.

Öztürk (2012) tarafından gerçekleştirilen “ Özel Eğitim Öğretmenlerinin Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Tutum ve Görüşlerinin İncelenmesi” adlı çalışmada özel eğitim öğretmenlerinin Görsel Sanatlar dersine yönelik tutum ve görüşlerini inceleyerek tespit etmek amaçlanmıştır. Tarama modeline uygun olarak düzenlenen araştırmanın evrenini Trabzon İl Milli Eğitim Müdürlüğü’ne bağlı merkez ve ilçelerinde bulunan resmi ve özel ilköğretim okulları, özel eğitim kurumları ve özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde görev yapmakta olan tüm öğretmenler oluşturmaktadır. Örneklemi ise 170 özel eğitim öğretmenin oluşturduğu bu çalışmada, veri toplama aracı olarak “yarı yapılandırılmış mülakat formu” ile öğretmenlerin demografik özelliklerinden oluşan kişisel bilgi formu ve Görsel Sanatlar dersine yönelik tutum ölçeğinden oluşan “anket” kullanılmıştır. Nicel analizler için SPSS Programı kullanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda özel eğitim öğretmenlerinin Görsel Sanatlar dersine yönelik tutumlarının olumlu olduğu sonucuna varılmıştır. Bununla beraber, öğretmenlerin bu derse yönelik tutumlarında etkili olan çeşitli değişkenler ve tutumun alt boyutlarına göre farklılaşma söz konusu olduğu belirlenmiştir.

Şenlitürk (2013) tarafından gerçekleştirilen ‘Öğretmen Adaylarının Plastik Sanatlara Yönelik Tutumlarının İncelenmesi’ adlı çalışmada yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik tutumlarının ne düzeyde olduğunu belirlemek amaçlanmıştır. Çalışmada betimsel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın örneklemini Bülent Ecevit Üniversitesi Eğitim Fakültesi lisans programlarında okuyan 4. Sınıf öğretmen adayları oluşturmuştur. Çalışma sonucunda öğretmen adaylarının plastik sanatlara ilgilerinin olmadığı ve güncel gelişmeleri takip etmedikleri ortaya çıkmıştır.

Çatıkkaş (2014) tarafından gerçekleştirilen ‘Öğretmen Adaylarının Sanat Eğitimi Öz-Yeterliklerinin Araştırılması’ adlı çalışmada öğretmen adaylarının

sanat eğitimine yönelik öz yeterlik algılarını belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirilmiştir. Araştırmada betimsel araştırma yöntemlerinden alan taraması (survey) tipi araştırma modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini resim-iş eğitimi bölümünde okuyan 137 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarının sanat eğitimine yönelik yeterlik algılarını ölçmek için araştırmacı tarafından Görsel Sanatlar Eğitimi Öz-Yeterlik Ölçeği ölçme aracı olarak geliştirilmiştir. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının öz-yeterlik puanlarında; cinsiyete yönelik anlamlı bir farklılık olmadığı, mezun oldukları liselere ve öğretim gördükleri üniversitelere göre anlamlı farklılık olduğu ortaya çıkmıştır.

Öztek (2014) tarafından gerçekleştirilen “İlköğretim 6.Sınıf Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Öğrencilerin Sanatsal Gelişimine İlişkin Tutumları” adlı çalışmada İlköğretim 6. Sınıf görsel sanatlar dersine yönelik öğrencilerin sanatsal gelişimine ilişkin tutumlarının incelenmesini kapsamaktadır. Çalışma da ilk olarak sanat, eğitim kavramları üzerinde durulmuş, sanat ve insan, sanatsal öğrenme, sanat eğitimi ve gerekliliği konuları ayrı ayrı ele alınmıştır. Çocuğun sanatsal gelişim basamakları açıklanmış ve ardından 6. sınıf görsel sanatlar dersi kazanımları belirtilmiştir. Bir sonraki aşamada, ilköğretim 6. sınıf görsel sanatlar dersine yönelik öğrencilerin sanatsal gelişimine ilişkin tutumlarının incelenmesi için 6. sınıf görsel sanatlar dersi programındaki kazanımlardan oluşturulmuş "sanatsal gelişim tutum ölçeği" ve öğrencilerin kişisel bilgilerinden oluşan "kişisel bilgi formu", önce geçerlilik ve güvenilirlik çalışması için İstanbul ili, Maltepe ilçesindeki rastgele seçilmiş okullara uygulanmış, olumlu sonuç elde edildikten sonra esas uygulama Güzin Dinçök İlköğretim Okulunda yapılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler, SPSS 17 istatistik programında analiz edilmiştir.

Değerli (2015) tarafından gerçekleştirilen “Güzel Sanatlar ve Eğitim Fakültelerinde Resim Eğitimi Alan Öğrencilerin Sanat Eğitimi Sürecindeki Teknoloji Algıları” adlı çalışmada ise nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Bu araştırma Güzel Sanatlar Fakültesi ve Eğitim Fakültelerinde Resim-İş Eğitimi Bölümü olan tüm üniversiteleri kapsamaktadır. Bu bağlamda 14 üniversite, 28 fakülte ile çalışılmıştır. 964 katılımcıya anket uygulanmış olup veriler SPSS paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Katılımcıların teknoloji sahipliği,

teknolojiyi algılama-kullanma becerileri ve teknolojiye sanat eğitimi süreçlerinde ne kadar yer verdikleri araştırmanın temel amacını oluşturmuştur.

Hızal (2017) tarafından gerçekleştirilen “Okul Öncesi Öğretmenlerinin Görsel Sanatlara Ve Sanat Etkinliğine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi” adlı çalışmada Okul Öncesi Öğretmenlerinin Görsel Sanatlara ve Sanat Etkinliğine ait tutumları incelenmiştir. Araştırmanın deseni; Nicel yaklaşıma dayalı Betimsel Araştırma yöntemlerinden olan Tarama (Survey) yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2014-2015 Eğitim Öğretim yılında ki Trabzon ve ilçelerinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda çalışan 171 Okul Öncesi Öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplamak amacıyla geliştirilen Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sanata ve Sanat Etkinliğine karşı Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin yorumlanması için SPSS programı ve veri analizi için tanımlayıcı istatistiksel işlemler, ölçeğin psikometrik işlemlerinde açıklayıcı faktör analizi ve karşılaştırmalı istatistik tekniklerinden yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda; Sanata ve Sanat Etkinliğine karşı en yüksek tutum değerine sahip olanlar liselerdeki okul öncesi sınıflarında görev yapan okul öncesi öğretmenleri çıkmıştır. Mezun oldukları program dikkate alındığında, en yüksek tutum değerine çocuk gelişiminden mezun olan öğretmenlerin sahip olduğu, en düşük tutum değeri ise okul öncesi mezunu öğretmenlerde olduğu görülmüştür. Çocuk gelişimi programından mezun olan öğretmenlerin sanat etkinliğine karşı tutumlarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüştür. Sanat Etkinliği yapabilmek için görsel sanatlarla ilgili bir eğitim alan öğretmenlerin puanı almayanlarınkine oranla daha yüksek bulunmuştur. Öğretmenlik deneyimi ile sanat etkinliğine karşı tutumları arasında anlamlı bir fark tespit edilememiştir. Bayan öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre çok daha fazla olduğu tespit edilmiş ve yapılan analizde kadın ve erkek öğretmenlerin sanat etkinliğine karşı tutumları arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir.

Alan yazın incelendiğinde sanat eğitimi ile ilgili pek çok araştırma yapıldığı görülmüştür. Ancak plastik sanatlar eğitiminin öğretmen adayları temel alınarak yapılan çalışmalara fazla rastlanmamıştır. Bu bakımdan yapılan bu çalışmanın plastik sanatlar eğitimi alanına katkı getireceği düşünülmektedir. Ayrıca bu alanda daha fazla çalışma yapılması gerektiği söylenebilir.

İKİNCİ BÖLÜM

2. YÖNTEM

Araştırmada Eğitim fakültesinde öğrenim gören 3. ve 4. sınıf öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik tutumlarını etkileyen faktörlerini belirlemek için betimsel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Betimsel araştırma modeli, verilen bir durumu olabildiğince tam ve dikkatli bir şekilde tanımlar (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2010). Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırmanın evren ve örnekleme, araştırmacının rolü ve özellikleri, veri toplama araçları, toplanan verilerin analizi ve sürecinden bahsedilmiştir.

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmanın yürütülmesinde genel tarama modeli kullanılmıştır. Genel tarama modelleri çok sayıda elmandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama modelleridir (Karasar, 1999). Uygun örnekleme yöntemi, araştırmacıya tanıdık çevresinden örnekleme alma imkânı vermektedir (Balcı, 2007). Araştırmacı, ihtiyaç duyduğu büyüklükteki bir gruba ulaşana kadar en ulaşılabilir olan yanıtlayıcılardan başlamak üzere örneklemini oluşturmaya başlar ya da en ulaşılabilir ve maksimum tasarruf sağlayacak bir durum, örnek üzerinde çalışır (Büyüköztürk vd., 2010).

2.2. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Araştırmanın evrenini, 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesinde 3. ve 4. Sınıfta öğrenim gören toplam kayıtlı 716 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Eğitim fakültesinde 3. ve 4. sınıfı olan tüm lisans programları araştırmaya dâhil edilmiştir. İlköğretim Matematik Öğretmenliğinden 71 öğretmen adayı, Fen Bilgisi Öğretmenliğinden 107 öğretmen adayı, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık lisans programından 238 öğretmen adayı, Sınıf Öğretmenliğinden 154 öğretmen adayı, Türkçe Öğretmenliğinden 76 öğretmen adayı, toplamda 646 öğretmen adayı araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Ayrıca uygulamaya katılan 8 öğretmen adayının form ve ölçekleri eksik cevaplamalarından dolayı örnekleme dâhil edilmemiştir. Diğer çalışma gruplarına ait bilgiler ise Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1

Çalışma Gruplarına Göre Öğretmen Adayları Sayıları

Cinsiyetlere Göre Öğretmen Adayları Sayıları	Erkek	Kadın							
	262	384							
Genel Not Ortalamalarına Göre Öğretmen Adayları Sayıları	0.00-2.49	2.50-2.99	3.00 Ve Üstü						
	114	260	272						
Yaşadıkları Yerlere Göre Öğretmen Adayları Sayıları	Köy	İlçe	Şehir	Büyük Şehir					
	107	178	126	235					
Mezun Olunan Ortaöğretim Türüne Göre Öğretmen Adayları Sayıları	Anadolu Lisesi	Genel Lise	Teknik Lise	Fen Lisesi	Diğer				
	302	166	74	13	91				
Annenin Eğitim Durumuna Göre Öğretmen Adayları Sayıları	Okur Yazar Değil	İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite				
	126	339	89	62	30				
Babannın Eğitim Durumuna Göre Öğretmen Adayları Sayıları	Okur Yazar Değil	İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite				
	23	273	125	132	93				
Aile Gelir Durumuna Göre Öğretmen Adayları Sayıları	500-800 TL	801-1000 TL	1001-1500 TL	1501-2000 TL	2001-3000 TL	3001 ve Üstü			
	51	56	154	121	135	129			
Gazete Okuma Sıklığına Göre Öğretmen Adayları Sayıları	Her Gün Okurum	Haftada Birkaç Defa Okurum	Ayda Birkaç Defa Okurum	Hiç Okumam					
	35	114	230	266					
Sevilen Sanat Dalına Göre Öğretmen Adayları Sayıları	Resim	Fotoğrafçılık	Müzik	Bale	Edebiyat	Tiyatro	Sinema	Hiçbiri	Diğer
	60	84	212	4	102	42	110	29	3
Alınan Sanat Dersine Göre Öğretmen Adayları Sayıları	Resim	Görsel Sanatlar	Temel Sanat Eğitimi	Diğer	Ders Almadım				
	206	241	10	14	153				
Sanatla İlgili Kitap Okuma Durumuna Göre Öğretmen Adayları Sayıları	Sürekli Okurum	Ara Sıra Okurum	Çok Az Okurum	Hiç Okumam					
	45	194	189	215					

2.3. Araştırmacının Rolü ve Özellikleri

Araştırımcı, araştırmanın yapılacağı üniversite belirlenip araştırma için gerekli yasal izinleri aldıktan sonra katılımcılara ulaşmıştır. Araştırımcı verileri toplamadan önce kendisini tanıtıp resmi izin belgesini ibraz etmek suretiyle araştırmanın amacı ve önemi hakkında öğretmen adaylarına kısa bilgiler verdikten sonra uygulamanın nasıl gerçekleştirileceğini belirtmiştir. Araştırma verileri; tutum ölçeği ve kişisel bilgi formu ile toplanmıştır. Öğretmen adaylarının ve öğretim elemanlarının görevlerine engel olmayacak şekilde tutum ölçeğini ve kişisel bilgi formunu 07.12.2017 – 14.12.2017 tarihlerinde uygulamıştır. Öğretmen adayları ilk önce kişisel bilgi formunu doldurduktan sonra tutum ölçeği uygulanmıştır. Araştırımcı tutum ölçeğini ve kişisel bilgi formunu uygulatılırken bazen öğretim elemanları ile derse girmiş bazen de dersin son kısmında derse girerek uygulamaları yapmıştır. Uygulamalar yapılırken belirli bir saat belirlenmemiş öğretim elemanlarının izin vermiş olduğu saatlerde uygulanmıştır. Böylelikle uygulamalar günün farklı saat dilimlerinde uygulanmıştır.

2.4. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmanın kavramsal çerçevesi literatür taraması yapılarak oluşturulmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak Plastik Sanatlara Yönelik Tutum Ölçeği (Şenlitürk, 2013) ve Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır.

2.4.1. Plastik Sanatlara Yönelik Tutum Ölçeği

Araştırmada, öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla Plastik Sanatlara Yönelik Tutum Ölçeği (Şenlitürk, 2013) ve Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Plastik Sanatlara Yönelik Tutum Ölçeği (Şenlitürk, 2013) EK-2’de, Kişisel Bilgi Formu ise EK-1’de sunulmuştur.

Plastik Sanatlara Yönelik Tutum Ölçeği 14 maddeden oluşmaktadır. Ölçek beşli likert tipindedir. Plastik sanatlara yönelik tutumları ortaya koyan maddeler 1-Tamamen Katılıyorum, 2-Katılıyorum, 3-Kararsızım, 4-Katılmıyorum, 5-Kesinlikle Katılmıyorum şeklinde ölçeklendirilmiştir. Tutum ölçeğinde bulunan bazı ifadeler (Plastik sanatlara karşı her hangi bir yeteneğim yoktur. Plastik sanatlarla ilgili sergileri gezmekten hoşlanmam.) olumsuz soru kalıbı ile sorulmuş olup verilerin analizi esnasında ters kodlama ile düzeltilmiştir.

Araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğini sağlamak amacıyla Plastik Sanatlara Yönelik Tutum değişkenlerinden ve Kişisel Bilgi Formundaki değişkenlerden yararlanılmıştır. Şenlitürk (2013) tarafından geliştirilen Plastik Sanatlara Yönelik Tutum Ölçeğinin araştırmada kullanılması için kendisinden gerekli yazılı izin (EK-3) alınmıştır.

Şenlitürk (2013) ölçeğin maddelerini belirlemek için Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesinin 4. sınıf Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği, Türkçe Öğretmenliğinde öğrenim gören 20 öğretmen adayına ‘Plastik Sanatlar’ hakkında kısa kompozisyonlar yazdırmıştır. 29 maddeden oluşan tutum ölçeği 4. sınıf öğretmen adaylarına uygulanmıştır. Pilot uygulama sonucunda, uzman görüşleri yardımıyla tutum ölçeği soruları analiz edilerek, asıl çalışmada kullanılan tutum ölçeği oluşturulmuştur.

Şenlitürk (2013) ölçeğin yapı geçerliğini ortaya koyabilmek için temel bileşenler faktör analizi yapmıştır. Yaptığı analiz neticesinde ölçeğin 4 faktörlü bir yapıya sahip olduğunu bulmuştur. Bu faktörler toplam varyansın %66’sını açıklamaktadır. Buna göre ölçeğin amaca uygun ve oldukça doğru ölçümler yaptığı söylenebilir.

Tutum ölçeği ve kişisel bilgi formu, gerekli yasal izinler alındıktan sonra öğretim elemanları ile belirlenen gün saatte 3. ve 4. Sınıf öğretmen adaylarına uygulanmış olup araştırmaya katılan öğretmen adaylarının lisans programlarına göre kadın-erkek sayıları Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 2

Öğretmen Adaylarının Lisans Programlarına Göre Kadın-Erkek Sayıları

	İlköğretim Matematik	Fen Bilgisi	RPD	Sınıf	Türkçe
Kadın	45	64	131	98	46
Erkek	26	43	107	56	30
Toplam	71	107	238	154	76

2.4.2. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu tutum ölçeğinin ön bölümünü oluşturmuştur. Değişkenlerin belirlendiği yapılandırılmış 14 maddeden oluşmuştur. Sorular öğretmen adaylarının yaş, cinsiyet, genel not ortalaması, okumakta olduğu lisans programı, üniversite eğitimine başlamadan önce yaşadığı

yer, üniversite eğitimine başlamadan önce yaşadığı il, mezun olun ortaöğretim türü, anne ve baba eğitim durumu, aile aylık geliri, gazete okuma durumu, sevdikleri sanat dalı, üniversite öncesi eğitim sürecinde aldıkları sanat eğitimi dersi ve sanatla ilgili kitap okuma durumu ile ilgilidir.

2.5. Verilerin Analizi

Verilerin uygulanması süresince araştırmacı Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesinin 3. ve 4. sınıf düzeyinde öğrenim gören tüm lisans programlarındaki öğretmen adaylarına tutum ölçeği ve kişisel bilgi formu uygulanmıştır.

Tutum ölçeği ve kişisel bilgi formundan elde edilen verilerin analizinde öğretmen adaylarının vermiş oldukları cevaplar tek tek değerlendirilerek SPSS paket programından faydalanılarak Frekans (f) ve yüzdelik (%) değerleri analiz edilmiştir. Tutum ölçeği maddeleri değerlendirilirken puanlama yapılmıştır. Karşılaştırmalı bağımsız gruplar için t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) parametrik şartları karşıladıktan sonra yapılmıştır. Genel güvenilirlik ve alt boyutların güvenilirliği için Cronbach Alfa iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır. Bulgular =.05 anlamlılık düzeyinde yorumlanmıştır.

T- testi : İki ilişkisiz örneklem ortalamaları arasındaki farkın manidar olup olmadığını test etmek için kullanılır. Varsayımları, bağımlı değişkene ait ölçümler ya da puanlar, aralık ya da oran ölçeğindedir ve karşılaştırmaya esas iki grup ortalaması aynı değişkene aittir. Bağımlı değişkene ilişkin ölçümlerin dağılımı her iki grupta da normaldir. Ortalama puanları karşılaştırılacak örneklem ilişkisizdir (Büyüköztürk, 2017). Bu çalışmada, bağımsız değişken iki boyuttan oluştuğu için bağımsız gruplar için t- testi kullanılmıştır.

Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA): İlişkisiz iki ya da daha çok örneklem ortalaması arasındaki farkın sıfırdan anlamlı bir şekilde farklı olup olmadığını test etmek üzere uygulanır (Büyüköztürk, 2017). Bu çalışmada, bağımsız değişkenin üç ve daha fazla olduğu durumlarda tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde elde edilen bulgular ve bulgulara ilişkin yorumlara yer verilmiştir.

3.1. Normallik Değerleri

Tablo 3

Normallik Değerleri

Değişken	$\bar{X}$	Ss	Cronbach Alpha	Çarpıklık değeri	Basıklık değeri
Yetenek alt boyutu	6.26	1.23	.71	.698	1.50
Tutum alt boyutu	9.59	1.86	.74	.244	-.038
Güncel gelişmeleri takip etme alt boyutu	14.58	3.39	.83	-.403	-.048
Sergi alt boyutu	12.90	3.75	.75	-.023	.603

Tablo 2 incelendiğinde öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik tutum ölçeğinin yetenek alt boyutunun çarpıklık ve basıklık değerleri sırasıyla (.698, 1.50), tutum alt boyutunun (.244, -.038), güncel gelişmeleri takip etme alt boyutunun (-.403, -.048) ve sergi alt boyutunun (-.23, .603) olarak bulunmuştur. İncelenen bu değerlerin normallik varsayımını karşıladığı ifade edilmektedir. Çarpıklık ve basıklık değerlerinin +2 ile -2 arasında olmasının normallik varsayımının karşılandığını göstermektedir (George & Mallery, 2003). Tablo incelenmeye devam edildiğinde Cronbach Alpha iç tutarlılık güvenilirlik katsayısının .70'den yukarı olması araştırmalarda kullanılabilecek ölçme araçları için öngörülen güvenilirlik düzeyinin .70 olduğu (Sipahi, Yurtkoru ve Çinko, 2008) dikkate alınırsa iç tutarlılık güvenilirliğinin iyi olduğu söylenebilir.

3.2.Yetenek Boyutuna İlişkin Bulgular

Bu boyuta ilişkin bulgular elde edilirken frekans ve yüzdelerine bakılmıştır. Elde edilen bulgular aşağıdaki Tablo 3’de gösterilmiştir.

Tablo 4

Yetenek Boyutuna İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşleri

	Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Plastik sanatlara karşı yeteneğim var.	35	5,4	119	18,4	186	28,7	173	26,7	133	20,5
Plastik sanatlara karşı herhangi bir yeteneğim yoktur.	88	13,6	123	19	172	26,6	148	22,9	115	17,8

Tablo 3 incelendiğinde, “plastik sanatlara karşı yeteneğim var” maddesine öğretmen adaylarının 35’i (% 5,4) “tamamen katılıyorum”; 119’u (% 18,4) “katılıyorum”; 186’sı (% 28,7) “kararsızım”; 173’ü (% 26,7) “katılmıyorum”; 133’ü (% 20,5) ise “kesinlikle katılmıyorum” yanıtlarını vermişlerdir. Bu madde için öğretmen adaylarının plastik sanatlara karşı yeteneklerinin olduğu düşüncesinde kararsız olduklarına ulaşılabilir.

“Plastik sanatlara karşı herhangi bir yeteneğim yoktur” maddesinde ters kodlama yapılarak frekans ve yüzde bulunmuştur. Öğretmen adaylarının 115’i (% 17,8) “tamamen katılıyorum”; 148’i (% 22,9) “katılıyorum”; 172’si (%26,6) “kararsızım”; 123’ü (% 19) “katılmıyorum”; 88’i (% 13,6) ise “kesinlikle katılmıyorum” yanıtlarını vermişlerdir. Bu madde için öğrencilerin plastik sanatlara karşı herhangi bir yeteneğinin olmadığı düşüncesinde kararsız olduklarına ulaşılabilir.

3.3.Tutum Boyutuna İlişkin Bulgular

Bu boyuta ilişkin bulgular elde edilirken frekans ve yüzdelere bakılmıştır. Elde edilen bulgular aşağıdaki Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 5

Tutum Boyutuna İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşleri

	Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Ülkemizde plastik sanatlara gereken ilginin verilmediğini düşünüyorum.	146	22,6	231	35,7	201	31,1	44	6,8	24	3,7
Plastik sanatlar bulunduğumuz şehirde yaygınlaştırılmalıdır.	173	26,7	281	43,4	118	18,2	46	7,1	28	4,3
Plastik sanatlar ilgimi çekmektedir.	56	8,6	195	30,1	158	24,4	141	21,8	96	14,8
Plastik sanatların ülkemizde ilgi görmediğini düşünüyorum.	144	22,2	252	39	181	28	51	7,8	18	2,7
Plastik sanatlarla ilgilenmeyi severim.	45	6,9	176	27,2	203	31,4	152	23,5	70	10,8

Tablo 4 incelendiğinde, “Ülkemizde plastik sanatlara gereken ilginin verilmediğini düşünüyorum” maddesine öğretmen adaylarının 146’sı (% 22,6) “tamamen katılıyorum”; 231’i (% 35,7) “katılıyorum”; 201’i (% 31,1) “kararsızım”; 44’ü (% 6,8) “katılmıyorum”; 24’ü (% 3,7) ise “kesinlikle katılmıyorum” yanıtlarını vermişlerdir. Bu madde için öğretmen adaylarının,

ülkemizde plastik sanatlara gereken ilginin verilmediğini düşündüklerine ulaşılabilir.

“Plastik sanatlar bulunduğumuz şehirde yaygınlaştırılmalıdır” maddesine öğretmen adaylarının 173’ü (% 26,7) “tamamen katılıyorum”; 281’i (% 43,4) “katılıyorum”; 118’i (% 18,2) “karasızım”; 46’sı (% 7,1) “katılmıyorum”; 28’i (% 4,3) ise “kesinlikle katılmıyorum” yanıtlarını vermişlerdir. Bu madde için öğretmen adaylarının, plastik sanatların buldukları şehirde yaygınlaştırılması gerektiğine katılıyor olduklarına ulaşılabilir.

“Plastik sanatlar ilgimi çekmektedir” maddesine öğretmen adaylarının 56’sı (% 8,6) “tamamen katılıyorum”; 195’i (% 30,1) “katılıyorum”; 158’i (% 24,4) “karasızım”; 141’i (% 21,8) “katılmıyorum”; 96’sı (% 14,8) ise “kesinlikle katılmıyorum” yanıtlarını vermişlerdir. Bu madde için, plastik sanatlar öğretmen adaylarının ilgisini çekmekte olduğuna ulaşılabilir.

“Plastik sanatların ülkemizde ilgi görmediğini düşünüyorum” maddesine öğretmen adaylarının 144’ü (% 22,2) “tamamen katılıyorum”; 252’si (% 39) “katılıyorum”; 181’i (% 28) “karasızım”; 51’i (% 7,8) “katılmıyorum”; 18’i (% 2,7) ise “kesinlikle katılmıyorum” yanıtlarını vermişlerdir. Bu madde için öğretmen adaylarına göre, plastik sanatların ülkemizde ilgi görmediğine ulaşılabilir.

“Plastik sanatlarla ilgilenmeyi severim” maddesine öğretmen adaylarının 45’i (% 6,9) “tamamen katılıyorum”; 176’sı (% 27,2) “katılıyorum”; 203’ü (% 31,4) “karasızım”; 152’si (% 23,5) “katılmıyorum”; 70’i (% 10,8) ise “kesinlikle katılmıyorum” yanıtlarını vermişlerdir. Bu madde için öğretmen adaylarının, plastik sanatlarla ilgilenmeyi sevdikleri düşüncesinde kararsız olduklarına ulaşılabilir.

3.4.Güncel Gelişmeler Boyutuna İlişkin Bulgular

Bu boyuta ilişkin bulgular elde edilirken frekans ve yüzdelerine bakılmıştır. Elde edilen bulgular aşağıdaki Tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 6

Güncel Gelişmeler Boyutuna İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşleri

	Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Plastik sanatlarla ilgili yazılar okumayı severim.	19	2,9	96	14,8	123	19	264	40,8	144	22,2
Plastik sanatlarla ilgili haberleri televizyondan, internette, radyodan, gazeteden, dergiden takip etmeyi severim.	31	4,7	147	22,7	135	20,8	226	34,9	107	16,5
Plastik sanatlarla ilgili gelişmeleri takip ederim.	16	2,4	84	13	156	24,1	259	40	130	20,1
Yaşadığım şehirde plastik sanatlarla ilgili kursları takip ederim.	10	1,5	48	7,4	97	15	301	46,5	190	29,4

Tablo 5 incelendiğinde “plastik sanatlarla ilgili yazılar okumayı severim” maddesine öğretmen adaylarının 19’u (% 2,9) “tamamen katılıyorum”; 96’sı (% 14,8) “katılıyorum”; 123’ü (% 19) “kararsızım”; 264’ü (% 40,8) “katılmıyorum”; 144’ü (% 22,2) ise “kesinlikle katılmıyorum” yanıtlarını vermişlerdir. Bu madde

için öğretmen adaylarının, plastik sanatlarla ilgili yazılar okumayı sevmedikleri söylenebilir.

“Plastik sanatlarla ilgili haberleri televizyondan, internetten, radyodan, gazeteden, dergiden takip etmeyi severim” maddesine öğretmen adaylarının 31’i (% 4,7) “tamamen katılıyorum”; 147’si (% 22,7) “katılıyorum”; 135’i (% 20,8) “karasızım”; 226’sı (% 34,9) “katılmıyorum”; 107’si (% 16,5) ise “kesinlikle katılmıyorum” yanıtlarını vermişlerdir. Bu madde için öğretmen adaylarının, plastik sanatlarla ilgili haberleri televizyondan, internetten, radyodan, gazeteden, dergiden takip etmeyi sevmedikleri söylenebilir.

“Plastik sanatlarla ilgili gelişmeleri takip ederim” maddesine öğretmen adaylarının 16’sı (% 2,4) “tamamen katılıyorum”; 84’ü (% 13) “katılıyorum”; 156’sı (% 24,1) “karasızım”; 259’u (% 40) “katılmıyorum”; 130’u (% 20,1) ise “kesinlikle katılmıyorum” yanıtlarını vermişlerdir. Bu madde için öğretmen adaylarının, plastik sanatlarla ilgili gelişmeleri takip etmedikleri söylenebilir.

“Yaşadığım şehirde plastik sanatlarla ilgili kursları takip ederim” maddesine öğretmen adaylarının 10’u (% 1,5) “tamamen katılıyorum”; 68’i (% 7,4) “katılıyorum”; 97’si (% 15) “karasızım”; 301’i (% 46,5) “katılmıyorum”; 190’ı (% 29,4) ise “kesinlikle katılmıyorum” yanıtlarını vermişlerdir. Bu madde için öğretmen adaylarının, yaşadıkları şehirde plastik sanatlarla ilgili kursları takip etmedikleri söylenebilir.

3.5.Sergi Boyutuna İlişkin Bulgular

Bu boyuta ilişkin bulgular elde edilirken frekans ve yüzdelere bakılmıştır. Elde edilen bulgular aşağıdaki Tablo 6’te gösterilmiştir.

Tablo 7

Sergi Boyutuna İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşleri

	Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Plastik sanatlarla ilgili sergileri gezmeyi severim.	78	12	223	34,5	143	22,1	123	19	79	12,2
Plastik sanatlarla ilgili sergileri gezmekten hoşlanmam.	105	16,2	229	35,4	155	23,9	95	14,7	62	9,5
Plastik sanatlarla ilgili sergilere katılıyorum.	26	4	139	21,5	154	23,8	201	31,1	126	19,5

Tablo 6 incelendiğinde “plastik sanatlarla ilgili sergileri gezmeyi severim” maddesine öğretmen adaylarının 78’i (% 12) “tamamen katılıyorum”; 223’ü (% 34,5) “katılıyorum”; 143’ü (% 22,1) “kararsızım”; 123’ü (% 19) “katılmıyorum”; 79’u (% 12,2) ise “kesinlikle katılmıyorum” yanıtlarını vermişlerdir. Bu madde için öğretmen adaylarının, plastik sanatlarla ilgili sergileri gezmeyi sevdiğini söyleyebilir.

“Plastik sanatlarla ilgili sergileri gezmekten hoşlanmam” maddesinde ters kodlama yapılarak frekans ve yüzde bulunmuştur. Öğretmen adaylarının 62’si (% 9,5) “tamamen katılıyorum”; 95’i (% 14,7) “katılıyorum”; 155’i (% 23,9) “kararsızım”; 229’u (% 35,4) “katılmıyorum”; 105’i (% 16,2) ise “kesinlikle

katılmıyorum” yanıtlarını vermişlerdir. Bu madde için öğretmen adaylarının, plastik sanatlarla ilgili sergileri gzmekten hoşlandıkları söylenebilir.

“Plastik sanatlarla ilgili sergilere katılıyorum” maddesine öğretmen adaylarının 26’sı (% 4) “tamamen katılıyorum”; 139’u (% 21,5) “katılıyorum”; 154’ü (% 23,8) “karasızım”; 201’i (% 31,1) “katılmıyorum”; 126’sı (% 19,5) ise “kesinlikle katılmıyorum” yanıtlarını vermişlerdir. Bu madde için öğretmen adaylarının, plastik sanatlarla ilgili sergilere katılmadıkları söylenebilir.

3.6.Cinsiyetlere İlişkin Bulgular

Öğretmen adaylarının plastik sanatlara ilişkin bulguları elde edilirken öğretmen adaylarının tutumlarına göre yetenek, tutum, güncel gelişmeler, sergi gibi dört faktör halinde inceleme yapılmıştır. Öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik tutum puanlarının cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla bağımsız gruplar için t-testi yapılmıştır. Elde edilen bulgular aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

3.6.1. Yetenek Boyutunun Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Tablo 8

Yetenek Boyutunun Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	ss	sd	t	p
Yetenek boyutu	Erkek	262	6.21	1.31	644	-.85	.38
	Kadın	384	6.30	1.18			

Tablo 7 incelendiğinde öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre plastik sanatlara yönelik tutumlarının yetenek alt boyutu puanları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı bulunmuştur ($t_{644} = -.85$, $p = .380$). Buna göre cinsiyetin plastik sanatlara olan yeteneğe yönelik görüşleri üzerinde etkisinin olmadığı, erkek ve kadın öğretmen adaylarının plastik sanatlara olan yeteneğe yönelik görüşlerinin benzer olduğu söylenebilir.

3.6.2. Tutum Boyutunun Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Tablo 9

Tutum Boyutunun Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	ss	sd	t	p
Tutum boyutu	Erkek	262	13.36	3.90	644	2.59	.01*
	Kadın	384	12.59	3.60			

*p<.05

Tablo 8 incelendiğinde öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre plastik sanatlara yönelik tutum ölçeğinin tutum alt boyutu puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur ($t_{644} = 2.59$, $p = .01$). Bu farklılığa bakıldığı zaman erkeklerin tutum boyutu puan ortalamalarının ($\bar{X} = 13.36$, $S_s = 3.90$) kadınların tutum puan ortalamalarından ($\bar{X} = 12.59$, $S_s = 3.60$) anlamlı olarak daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu bulgudan yola çıkarak erkek öğretmen adaylarının kadın öğretmen adaylarına göre daha fazla plastik sanatlara yönelik tutumlarının olduğu söylenebilir.

3.6.3. Güncel Gelişmeler Boyutunun Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Tablo 10

Güncel Gelişmeler Boyutunun Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	ss	sd	t	p
Güncel Gelişmeler boyutu	Erkek	262	14.63	3.27	644	.35	.73
	Kadın	384	14.54	3.49			

Tablo 9 incelendiğinde öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre plastik sanatlara yönelik tutum ölçeğinin güncel gelişmeler alt boyutu puanları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı bulunmuştur ($t_{644} = .35$, $p = .73$). Buna göre cinsiyetin plastik sanatlara yönelik güncel gelişmeleri takip etmede etkisinin olmadığı, erkek ve kadın öğretmen adaylarının plastik sanatlarla ilgili güncel gelişmeleri takip etmelerine yönelik görüşlerinin benzer olduğu söylenebilir.

3.6.4. Sergi Boyutunun Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Tablo 11

Sergi Boyutunun Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	ss	sd	t	p
Sergi boyutu	Erkek	262	9,58	1,91	644	-.08	.93
	Kadın	384	9,60	1,83			

Tablo 10 incelendiğinde öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre plastik sanatlara yönelik tutum ölçeğinin sergi alt boyutu puanları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı bulunmuştur ($t_{644} = -.08$, $p = .93$). Buna göre cinsiyetin plastik sanatlara yönelik sergileri takip etmede etkisinin olmadığı, erkek ve kadın öğretmen adaylarının plastik sanatlarla ilgili sergileri takip etmelerine yönelik görüşlerinin benzer olduğu söylenebilir.

3.7. Genel Not Ortalamasına İlişkin Bulgular

Araştırmada plastik sanatlara yönelik bulgular elde edilirken veriler yetenek, tutum, güncel gelişmeler ve sergi olmak üzere dört faktör olarak incelemeye alınmıştır. Öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik tutum puanlarının not ortalamalarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Genel not ortalamaları 0.00-2.49, 2.50-2.99, 3.00 ve üstü olmak üzere üç değerde incelenmiştir. Elde edilen bulgular aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

3.7.1. Yetenek Boyutunun Genel Not Ortalamasına Göre Karşılaştırılması

Tablo 12

Yetenek Boyutunun Genel Not Ortalamasına Göre Karşılaştırılması

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Yetenek boyutu	Gruplar arası	3.12	2	1.56	1.02	.36
	Grup içi	979.67	643	1.53		
	Toplam	982.79	645			

Levene testi sonucunda, tek yönlü varyans analizinin varsayımlarından olan varyans homojenliği varsayımının karşılandığı belirlenmiştir ($F(2,643) = 1.75$, $p = .17$). Varyans homojenliği varsayımı karşılandıktan sonra yapılan analizler sonucu, öğretmen adaylarının not ortalamalarına göre plastik sanatlara yönelik tutumlarının yetenek boyutu puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık

göstermediği belirlenmiştir ($F(2, 643) = 1.02, p = .36$). Buna sonuçlara göre öğretmen adaylarının plastik sanatlarla ilgili yeteneğe yönelik görüşleri üzerinde genel not ortalamasının etkili olmadığı söylenebilir.

3.7.2. Tutum Boyutunun Genel Not Ortalamasına Göre Karşılaştırılması

Tablo 13

Tutum Boyutunun Genel Not Ortalamasına Göre Karşılaştırılması

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Tutum boyutu	Gruplar arası	44.05	2	22.03	1.57	.21
	Grup içi	9002.41	643	14.00		
	Toplam	9046.46	645			

Levene testi sonucunda, tek yönlü varyans analizinin varsayımlarından olan varyans homojenliği varsayımının karşılandığı belirlenmiştir ($F(2,643)=.65, p=.53$). Varyans homojenliği varsayımı karşılandıktan sonra yapılan analizler sonucu, öğretmen adaylarının not ortalamalarına göre plastik sanatlara yönelik tutumlarının tutum boyutu puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F(2, 643) = 1.57, p = .21$). Buna göre öğretmen adaylarının plastik sanatlarla ilgili tutumlarında genel not ortalamasının etkili olmadığı söylenebilir.

3.7.3. Güncel Gelişmeler Boyutunun Genel Not Ortalamasına Göre Karşılaştırılması

Tablo 14

Güncel Gelişmeler Boyutunun Genel Not Ortalamasına Göre Karşılaştırılması

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Güncel Gelişmeler boyutu	Gruplar arası	25.79	2	12.90	1.12	.33
	Grup içi	7401.84	643	11.51		
	Toplam	7427.63	645			

Levene testi sonucunda, tek yönlü varyans analizinin varsayımlarından olan varyans homojenliği varsayımının karşılandığı belirlenmiştir ($F(2,643)=.39, p=.68$). Varyans homojenliği varsayımı karşılandıktan sonra yapılan analizler sonucu, öğretmen adaylarının not ortalamalarına göre plastik sanatlara yönelik tutumlarının güncel gelişmeler puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F(2, 643) = 1.12, p = .33$). Buna göre öğretmen

adaylarının plastik sanatlarla ilgili güncel gelişmeleri takip edip etmemelerinde genel not ortalamasının etkili olmadığı söylenebilir.

3.7.4. Sergi Boyutunun Genel Not Ortalamasına Göre Karşılaştırılması

Tablo 15

Sergi Boyutunun Genel Not Ortalamasına Göre Karşılaştırılması

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Sergi boyutu	Gruplar arası	12.08	2	6.04	1.74	.18
	Grup içi	2228.03	643	3.47		
	Toplam	2240.11	645			

Levene testi sonucunda, tek yönlü varyans analizinin varsayımlarından olan varyans homojenliği varsayımının karşılandığı belirlenmiştir ($F(2,643)=.43$ $p=.65$). Varyans homojenliği varsayımı karşılandıktan sonra yapılan analizler sonucu, öğretmen adaylarının not ortalamalarına göre plastik sanatlara yönelik tutumlarının sergi boyutu puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F(2, 643) = 1.74, p = .18$). Buna göre öğretmen adaylarının plastik sanatlarla ilgili sergileri takip edip etmemelerinde genel not ortalamasının etkili olmadığı söylenebilir.

3.8.Lisans Programlarına İlişkin Bulgular

Araştırmada plastik sanatlara yönelik bulgular elde edilirken veriler yetenek, tutum, güncel gelişmeler ve sergi olmak üzere dört faktör olarak incelemeye alınmıştır. Türkçe Öğretmenliği, Fen Bilgisi Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği, Matematik Öğretmenliği ve Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık olmak üzere beş lisans programında inceleme yapılmıştır. Öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik tutum puanlarının lisans programlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgular aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

3.8.1. Yetenek Boyutunun Lisans Programlarına Göre Karşılaştırılması

Tablo 16

Yetenek Boyutunun Lisans Programlarına Göre Karşılaştırılması

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Yetenek boyutu	Gruplar arası	11.89	4	2.97	1.96	.10
	Grup içi	970.90	641	1.52		
	Toplam	982.79	645			

Levene testi sonucunda, tek yönlü varyans analizinin varsayımlarından olan varyans homojenliği varsayımının karşılandığı belirlenmiştir ($F(4,641)=2.67$ $p=.06$). Varyans homojenliği varsayımı karşılandıktan sonra yapılan analizler sonucu, öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri lisans programlarına göre plastik sanatlara yönelik tutumlarının yetenek boyutu puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F(4,641) = 1.96$, $p = .10$). Bu bulgulara göre öğretmen adaylarının plastik sanatlarla ilgili yeteneğe yönelik görüşleri üzerinde lisans programlarının etkili olmadığı söylenebilir.

3.8.2. Tutum Boyutunun Lisans Programlarına Göre Karşılaştırılması

Tablo 17

Tutum Boyutunun Lisans Programlarına Göre Karşılaştırılması

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Tutum boyutu	Gruplar arası	99.08	4	24.77	1.78	.13
	Grup içi	8947.38	641	13.96		
	Toplam	9046.66	645			

Levene testi sonucunda, tek yönlü varyans analizinin varsayımlarından olan varyans homojenliği varsayımının karşılandığı belirlenmiştir ($F(4,641)=.38$ $p=.82$). Varyans homojenliği varsayımı karşılandıktan sonra yapılan analizler sonucu, öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri lisans programlarına göre plastik sanatlara yönelik tutumlarının tutum boyutu puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F(4,641) = 1.78$, $p = .13$). Bu bulgulara göre öğretmen adaylarının plastik sanatlarla yönelik tutumları üzerinde lisans programlarının etkili olmadığı söylenebilir.

3.8.3. Güncel Gelişmeler Boyutunun Lisans Programlarına Göre Karşılaştırılması

Tablo 18

Güncel Gelişmeler Boyutunun Lisans Programlarına Göre Karşılaştırılması

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Güncel Gelişmeler boyutu	Gruplar arası	53.80	4	13.45	1.17	.32
	Grup içi	7373.83	641	11.50		
	Toplam	7427.63	645			

Levene testi sonucunda, tek yönlü varyans analizinin varsayımlarından olan varyans homojenliği varsayımının karşılandığı belirlenmiştir ($F(4,641)=.47$ $p=.76$). Varyans homojenliği varsayımı karşılandıktan sonra yapılan analizler sonucu, öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri lisans programlarına göre plastik sanatlara yönelik tutumlarının güncel gelişmeler boyutu puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F(4,641) = 1.17, p = .32$). Bu bulgulara göre öğretmen adaylarının plastik sanatlarla ilgili güncel gelişmeleri takip etmelerinde lisans programlarının etkili olmadığı söylenebilir.

3.8.4. Sergi Boyutunun Lisans Programlarına Göre Karşılaştırılması

Tablo 19

Sergi Boyutunun Lisans Programlarına Göre Karşılaştırılması

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Sergi boyutu	Gruplar arası	.87	4	.22	.06	.99
	Grup içi	2239.24	641	3.49		
	Toplam	2240.11	645			

Levene testi sonucunda, tek yönlü varyans analizinin varsayımlarından olan varyans homojenliği varsayımının karşılandığı belirlenmiştir ($F(4,641)=1.59$ $p=.18$). Varyans homojenliği varsayımı karşılandıktan sonra yapılan analizler sonucu, öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri lisans programlarına göre plastik sanatlara yönelik tutumlarının sergi boyutu puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F(4,641) = .06, p = .99$). Bu bulgulara göre öğretmen adaylarının plastik sanatlarla ilgili sergileri takip etmelerinde lisans programlarının etkili olmadığı söylenebilir.

3.9.Yaşadıkları Yerlere İlişkin Bulgular

Araştırmada plastik sanatlara yönelik bulgular elde edilirken veriler yetenek, tutum, güncel gelişmeler ve sergi olmak üzere dört faktör olarak incelemeye alınmıştır. Köy, ilçe, şehir ve büyük şehir olmak üzere dört seçenek arasında analiz yapılmıştır. Öğretmen adaylarının üniversite yaşamlarına başlamadan önce yaşadıkları yere göre plastik sanatlara karşı yetenek, tutum, güncel gelişmeler ve sergi boyutunda farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgular aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

3.9.1. Yetenek Boyutunun Yaşadıkları Yere Göre Karşılaştırılması

Tablo 20

Yetenek Boyutunun Yaşadıkları Yere Göre Karşılaştırılması

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Yetenek boyutu	Gruplar arası	6.21	3	2.07	1.36	.25
	Grup içi	976.57	642	1.52		
	Toplam	982.79	645			

Levene testi sonucunda, tek yönlü varyans analizinin varsayımlarından olan varyans homojenliği varsayımının karşılanmadığı belirlenmiştir ($F(3,642)=5.09$ $p=.00$). Varyans homojenliği varsayımı karşılanmasa da ANOVA testinin bu varsayıma karşı güçlü olmasından dolayı analize devam edilmiştir. Analizler sonucu, öğretmen adaylarının üniversite yaşamlarına başlamadan önce yaşadıkları yere göre plastik sanatlara yönelik tutumlarının yetenek boyutu puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F(3,642) = 1.36$, $p = .25$). Bu bulgulara göre öğretmen adaylarının plastik sanatlara karşı yeteneğe yönelik görüşleri üzerinde yaşadıkları yerin etkili olmadığı söylenebilir.

3.9.2. Tutum Boyutunun Yaşadıkları Yere Göre Karşılaştırılması

Tablo 21

Tutum Boyutunun Yaşadıkları Yere Göre Karşılaştırılması

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Tutum boyutu	Gruplar arası	34.69	3	11.56	.82	.48
	Grup içi	9011.77	642	14.04		
	Toplam	6046.46	645			

Levene testi sonucunda, tek yönlü varyans analizinin varsayımlarından olan varyans homojenliği varsayımının karşılandığı belirlenmiştir ($F(3,642)=.38$ $p=.77$). Varyans homojenliği varsayımı karşılandıktan sonra yapılan analizler sonucu, öğretmen adaylarının üniversite yaşamlarına başlamadan önce yaşadıkları yere göre plastik sanatlara yönelik tutumlarının tutum boyutu puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F(3,642) =.82$, $p = .48$). Bu bulgulara göre öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik tutumlarının olmasında yaşadıkları yerin etkili olmadığı söylenebilir.

3.9.3. Güncel Gelişmeler Boyutunun Yaşadıkları Yere Göre Karşılaştırılması

Tablo 22

Güncel Gelişmeler Boyutunun Yaşadıkları Yere Göre Karşılaştırılması

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Tutum boyutu	Gruplar arası	84.40	3	28.13	2.46	.06
	Grup içi	7343.23	642	11.44		
	Toplam	7427.63	645			

Levene testi sonucunda, tek yönlü varyans analizinin varsayımlarından olan varyans homojenliği varsayımının karşılandığı belirlenmiştir ($F(3,642)=.29$ $p=.83$). Varyans homojenliği varsayımı karşılandıktan sonra yapılan analizler sonucu, öğretmen adaylarının üniversite yaşamlarına başlamadan önce yaşadıkları yere göre plastik sanatlara yönelik tutumlarının güncel gelişmeler boyutu puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F(3,642) =2.46$, $p = .06$). Bu bulgulara göre öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik güncel gelişmeleri takip etmelerinde yaşadıkları yerin etkili olmadığı söylenebilir.

3.9.4. Sergi Boyutunun Yaşadıkları Yere Göre Karşılaştırılması

Tablo 23

Sergi Boyutunun Yaşadıkları Yere Göre Karşılaştırılması

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Sergi boyutu	Gruplar arası	23.10	3	7.70	2.23	.08
	Grup içi	2217.02	642	3.45		
	Toplam	2240.11	645			

Levene testi sonucunda, tek yönlü varyans analizinin varsayımlarından olan varyans homojenliği varsayımının karşılandığı belirlenmiştir ($F(3,642)=.29$ $p=.84$). Varyans homojenliği varsayımı karşılandıktan sonra yapılan analizler sonucu, öğretmen adaylarının üniversite yaşamlarına başlamadan önce yaşadıkları yere göre plastik sanatlara yönelik tutumlarının sergi boyutu puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F(3,642)=2.23$, $p = .08$). Bu bulgulara göre öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik sergileri takip etmelerinde yaşadıkları yerin etkili olmadığı söylenebilir.

3.10. Mezun Olunan Ortaöğretim Türüne İlişkin Bulgular

Araştırmada plastik sanatlara yönelik bulgular elde edilirken veriler yetenek, tutum, güncel gelişmeler ve sergi olmak üzere dört faktör olarak incelemeye alınmıştır. Anadolu Lisesi, Genel Lise, Teknik Lise, Fen Lisesi ve diğer olmak üzere beş seçenek arasında analiz yapılmıştır. Öğretmen adaylarının mezun oldukları ortaöğretim programına göre plastik sanatlara karşı yetenek, tutum, güncel gelişmeler ve sergi boyutunda farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgular aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

3.10.1. Yetenek Boyutunun Mezun Olunan Ortaöğretim Türüne Göre Karşılaştırılması

Tablo 24

Yetenek Boyutunun Mezun Olunan Ortaöğretim Türüne Göre Karşılaştırılması

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Yetenek boyutu	Gruplar arası	10.49	2	5.25	3.47	.03*
	Grup içi	972.30	643	1.51		
	Toplam	982.79	645			

*p<.05

Levene testi sonucunda, tek yönlü varyans analizinin varsayımlarından olan varyans homojenliği varsayımının karşılanmadığı belirlenmiştir ($F(2,643)=5.81$ $p=.00$). Varyans homojenliği varsayımı karşılanmasa da ANOVA testinin bu varsayma karşı güçlü olmasından dolayı analize devam edilmiştir. Analizler sonucu, öğretmen adaylarının mezun oldukları ortaöğretim programlarına göre plastik sanatlara yönelik tutumlarının yetenek boyutu puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F(2,643) =3.47$, $p = .03$). Aralarında bulunan farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Scheffe testi sonuçları incelendiğinde farkın anlamlı olmadığı belirlenmiştir. ANOVA sonuçları anlamlı iken Scheffe testinin sonuçlarının anlamsız bulunması Scheffe testinin daha katı olmasından kaynaklanmış olabilir. Bu bulgulara göre öğretmen adaylarının plastik sanatlara karşı yeteneğe yönelik görüşleri üzerinde mezun olunan ortaöğretim programının etkili olmadığı söylenebilir.

3.10.2. Tutum Boyutunun Mezun Olunan Ortaöğretim Türüne Göre Karşılaştırılması

Tablo 25

Tutum Boyutunun Mezun Olunan Ortaöğretim Türüne Göre Karşılaştırılması

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Tutum boyutu	Gruplar arası	12.24	2	6.12	.44	.65
	Grup içi	9034.23	643	14.05		
	Toplam	9046.46	645			

Levene testi sonucunda, tek yönlü varyans analizinin varsayımlarından olan varyans homojenliği varsayımının karşılandığı belirlenmiştir ($F(2,643)=1.61$ $p=.20$). Varyans homojenliği varsayımı karşılandıktan sonra yapılan analizler sonucu, öğretmen adaylarının mezun oldukları ortaöğretim programlarına göre plastik sanatlara yönelik tutumlarının tutum boyutu puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F(2,643) =.44$, $p = .65$). Bu bulgulara göre öğretmen adaylarının öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik tutumlarının olmasında mezun olunan ortaöğretim programının etkili olmadığı söylenebilir.

3.10.3. Güncel Gelişmeler Boyutunun Mezun Olunan Ortaöğretim Türüne Göre Karşılaştırılması

Tablo 26

Güncel Gelişmeler Boyutunun Mezun Olunan Ortaöğretim Türüne Göre Karşılaştırılması

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	P
Güncel Gelişmeler boyutu	Gruplar arası	19.58	2	9.79	.85	.43
	Grup içi	7408.05	643	11.52		
	Toplam	7427.63	645			

Levene testi sonucunda, tek yönlü varyans analizinin varsayımlarından olan varyans homojenliği varsayımının karşılandığı belirlenmiştir ($F(2,643)=1.08$ $p=.34$). Varyans homojenliği varsayımı karşılandıktan sonra yapılan analizler sonucu, öğretmen adaylarının mezun oldukları ortaöğretim programlarına göre plastik sanatlara yönelik tutumlarının güncel gelişmeler boyutu puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F(2,643) =.85$, $p = .43$). Bu bulgulara göre öğretmen adaylarının öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik güncel gelişmeleri takip etmelerinde mezun oldukları ortaöğretim programının etkili olmadığı söylenebilir.

3.10.4. Sergi Boyutunun Mezun Olunan Ortaöğretim Türüne Göre Karşılaştırılması

Tablo 27

Sergi Boyutunun Mezun Olunan Ortaöğretim Türüne Göre Karşılaştırılması

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	P
Sergi boyutu	Gruplar arası	5.17	2	2.59	.74	.48
	Grup içi	2234.94	643	3.48		
	Toplam	2240.11	645			

Levene testi sonucunda, tek yönlü varyans analizinin varsayımlarından olan varyans homojenliği varsayımının karşılandığı belirlenmiştir ($F(2,643)=.91$ $p=.41$). Varyans homojenliği varsayımı karşılandıktan sonra yapılan analizler sonucu, öğretmen adaylarının mezun oldukları ortaöğretim programlarına göre plastik sanatlara yönelik tutumlarının sergi boyutu puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F(2,643) =.74$, $p = .48$). Bu bulgulara göre öğretmen adaylarının öğretmen adaylarının plastik sanatlarla ilgili sergileri takip etmelerinde mezun oldukları ortaöğretim programının etkili olmadığı söylenebilir.

3.11. Annenin Eğitim Durumuna İlişkin Bulgular

Araştırmada plastik sanatlara yönelik bulgular elde edilirken veriler yetenek, tutum, güncel gelişmeler ve sergi olmak üzere dört faktör olarak incelemeye alınmıştır. Annenin eğitim durumu Okur-Yazar Değil, İlkokul Mezunu, Ortaokul Mezunu, Lise Mezunu ve Üniversite Mezunu olmak üzere beş seçenek arasında verilere ulaşılmaya çalışılmıştır. Öğretmen adaylarının annelerinin eğitim durumlarına göre plastik sanatlara karşı yetenek, tutum, güncel gelişmeler ve sergi boyutunda farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgular aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

3.11.1. Yetenek Boyutunun Annenin Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması

Tablo 28

Yetenek Boyutunun Annenin Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	P
Yetenek boyutu	Gruplar arası	10.06	4	2.51	1.66	.16
	Grup içi	972.73	641	1.52		
	Toplam	982.79	645			

Levene testi sonucunda, tek yönlü varyans analizinin varsayımlarından olan varyans homojenliği varsayımının karşılandığı belirlenmiştir ($F(4,641)=1.65$ $p=.23$). Varyans homojenliği varsayımı karşılandıktan sonra yapılan analizler sonucu, öğretmen adaylarının annelerinin eğitim durumuna göre plastik sanatlara yönelik tutumlarının yetenek boyutu puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F(4,641) = 1.66$, $p = .16$). Bu bulgulara göre öğretmen adaylarının plastik sanatlarla ilgili yeteneğe yönelik görüşleri üzerinde annenin eğitim durumunun etkili olmadığı söylenebilir.

3.11.2. Tutum Boyutunun Annenin Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması

Tablo 29

Tutum Boyutunun Annenin Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	P
Tutum boyutu	Gruplar arası	19.63	4	4.91	.35	.85
	Grup içi	9026.83	641	14.08		
	Toplam	9046.46	645			

Levene testi sonucunda, tek yönlü varyans analizinin varsayımlarından olan varyans homojenliği varsayımının karşılandığı belirlenmiştir ($F(4,641)=.93$ $p=.45$). Varyans homojenliği varsayımı karşılandıktan sonra yapılan analizler sonucu, öğretmen adaylarının annelerinin eğitim durumuna göre plastik sanatlara yönelik tutumlarının tutum boyutu puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F(4,641) = .35$, $p = .85$). Bu bulgulara göre öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik tutumlarının olmasında annenin eğitim durumunun etkili olmadığı söylenebilir.

3.11.3. Güncel Gelişmeler Boyutunun Annenin Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması

Tablo 30

Güncel Gelişmeler Boyutunun Annenin Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	P
Güncel Gelişmeler boyutu	Gruplar arası	38.96	4	9.74	.85	.50
	Grup içi	7388.67	641	11.53		
	Toplam	7427.63	645			

Levene testi sonucunda, tek yönlü varyans analizinin varsayımlarından olan varyans homojenliği varsayımının karşılandığı belirlenmiştir ($F(4,641)=.50$ $p=.74$). Varyans homojenliği varsayımı karşılandıktan sonra yapılan analizler sonucu, öğretmen adaylarının annelerinin eğitim durumuna göre plastik sanatlara yönelik tutumlarının güncel gelişmeler boyutu puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F(4,641) =.85$, $p = .50$). Bu bulgulara göre öğretmen adaylarının plastik sanatlarla ilgili güncel gelişmeleri takip etmelerinde annenin eğitim durumunun etkili olmadığı söylenebilir.

3.11.4. Sergi Boyutunun Annenin Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması

Tablo 31

Sergi Boyutunun Annenin Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	P
Sergi boyutu	Gruplar arası	31.73	4	7.93	2.30	.06
	Grup içi	2208.40	641	3.45		
	Toplam	2240.11	645			

Levene testi sonucunda, tek yönlü varyans analizinin varsayımlarından olan varyans homojenliği varsayımının karşılandığı belirlenmiştir ($F(4,641)=2.15$ $p=.07$). Varyans homojenliği varsayımı karşılandıktan sonra yapılan analizler sonucu, öğretmenler adaylarının annelerinin eğitim durumuna göre plastik sanatlara yönelik tutumlarının sergi boyutu puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F(4,641) =2.30$, $p = .06$). Bu bulgulara göre öğretmen adaylarının plastik sanatlarla ilgili sergileri takip etmelerinde annenin eğitim durumunun etkili olmadığı söylenebilir.

3.12. Babanın Eğitim Durumuna İlişkin Bulgular

Araştırmada plastik sanatlara yönelik bulgular elde edilirken veriler yetenek, tutum, güncel gelişmeler ve sergi olmak üzere dört faktör olarak incelemeye alınmıştır. Babanın eğitim durumu Okur-Yazar Değil, İlkokul Mezunu, Ortaokul Mezunu, Lise Mezunu ve Üniversite Mezunu olmak üzere beş seçenek arasında verilere ulaşılmaya çalışılmıştır. Öğretmen adaylarının babalarının eğitim durumlarına göre plastik sanatlara karşı yetenek, tutum, güncel gelişmeler ve sergi boyutunda farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgular aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

3.12.1. Yetenek Boyutunun Babanın Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması

Tablo 32

Yetenek Boyutunun Babanın Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	P
Yetenek boyutu	Gruplar arası	3.33	4	.83	.54	.70
	Grup içi	979.46	641	1.53		
	Toplam	982.79	645			

Levene testi sonucunda, tek yönlü varyans analizinin varsayımlarından olan varyans homojenliği varsayımının karşılandığı belirlenmiştir ($F(4,641)=.59$ $p=.67$). Varyans homojenliği varsayımı karşılandıktan sonra yapılan analizler sonucu, öğretmen adaylarının babalarının eğitim durumuna göre plastik sanatlara yönelik tutumlarının yetenek boyutu puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F(4,641) = .54$, $p = .70$). Bu bulgulara göre öğretmen adaylarının plastik sanatlarla ilgili yeteneğe yönelik görüşleri üzerinde babanın eğitim durumunun etkili olmadığı söylenebilir.

3.12.2. Tutum Boyutunun Babanın Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması

Tablo 33

Tutum Boyutunun Babanın Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	P
Tutum boyutu	Gruplar arası	33.63	4	8.41	.60	.66
	Grup içi	9012.83	641	14.06		
	Toplam	9046.46	645			

Levene testi sonucunda, tek yönlü varyans analizinin varsayımlarından olan varyans homojenliği varsayımının karşılandığı belirlenmiştir ($F(4,641)=.65$ $p=.72$). Varyans homojenliği varsayımı karşılandıktan sonra yapılan analizler sonucu, öğretmen adaylarının babalarının eğitim durumuna göre plastik sanatlara yönelik tutumlarının tutum boyutu puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F(4,641) =.60$, $p = .66$). Bu bulgulara göre öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik tutumlarının olmasında babanın eğitim durumunun etkili olmadığı söylenebilir.

3.12.3. Güncel Gelişmeler Boyutunun Babanın Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması

Tablo 34

Güncel Gelişmeler Boyutunun Babanın Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	P
Güncel Gelişmeler boyutu	Gruplar arası	16.73	4	4.18	.36	.84
	Grup içi	7410.90	641	11.56		
	Toplam	7427.63	645			

Levene testi sonucunda, tek yönlü varyans analizinin varsayımlarından olan varyans homojenliği varsayımının karşılandığı belirlenmiştir ($F(4,641)=.28$ $p=.89$). Varyans homojenliği varsayımı karşılandıktan sonra yapılan analizler sonucu, öğretmen adaylarının babalarının eğitim durumuna göre plastik sanatlara yönelik tutumlarının güncel gelişmeler boyutu puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F(4,641) =.36$, $p = .84$). Bu bulgulara göre öğretmen adaylarının plastik sanatlarla ilgili güncel gelişmeleri takip etmelerinde babanın eğitim durumunun etkili olmadığı söylenebilir.

3.12.4. Sergi Boyutunun Babanın Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması

Tablo 35

Sergi Boyutunun Babanın Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	P
Sergi boyutu	Gruplar arası	5.01	4	1.25	.36	.83
	Grup içi	2235.10	641	3.49		
	Toplam	2240.11	645			

Levene testi sonucunda, tek yönlü varyans analizinin varsayımlarından olan varyans homojenliği varsayımının karşılandığı belirlenmiştir ($F(4,641)=1.35$ $p=.25$). Varyans homojenliği varsayımı karşılandıktan sonra yapılan analizler sonucu, öğretmen adaylarının babalarının eğitim durumuna göre plastik sanatlara yönelik tutumlarının sergi boyutu puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F(4,641) = .36$, $p = .83$). Bu bulgulara göre öğretmen adaylarının plastik sanatlarla ilgili sergileri takip etmelerinde babanın eğitim durumunun etkili olmadığı söylenebilir.

3.13. Ailenin Gelir Durumuna İlişkin Bulgular

Araştırmada plastik sanatlara yönelik bulgular elde edilirken veriler yetenek, tutum, güncel gelişmeler ve sergi olmak üzere dört faktör olarak incelemeye alınmıştır. Ailenin gelir durumu 500-800 TL, 801-1000 TL, 1001-1500 TL, 1501-2000 TL, 2001-3000 TL, 3001 ve üstü olmak üzere altı seçenek arasında verilere ulaşılmaya çalışılmıştır. Plastik sanatlara yönelik tutumların yetenek, tutum, sergi ve güncel gelişmeler alt boyutlarının ailenin gelir durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgular aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

3.13.1. Yetenek Boyutunun Aile Gelir Durumuna Göre Karşılaştırılması

Tablo 36

Yetenek Boyutunun Aile Gelir Durumuna Göre Karşılaştırılması

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Yetenek boyutu	Gruplar arası	7.53	5	1.51	.99	.42
	Grup içi	975.26	640	1.52		
	Toplam	982.79	645			

Levene testi sonucunda, tek yönlü varyans analizinin varsayımlarından olan varyans homojenliği varsayımının karşılandığı belirlenmiştir ($F(5,640)=.62$ $p=.69$). Varyans homojenliği varsayımı karşılandıktan sonra yapılan analizler sonucu, öğretmen adaylarının aile gelir durumuna göre plastik sanatlara yönelik tutum ölçeğinin yetenek boyutu puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F(5, 640) = .99, p = .42$). Buna göre öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik tutumlarının yetenek alt boyutu üzerinde ailenin gelir durumunun etkili olmadığı söylenebilir.

3.13.2. Tutum Boyutunun Aile Gelir Durumuna Göre Karşılaştırılması

Tablo 37

Tutum Boyutunun Aile Gelir Durumuna Göre Karşılaştırılması

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Tutum boyutu	Gruplar arası	23.15	5	4.63	.33	.90
	Grup içi	9023.31	640	14.01		
	Toplam	9046.46	645			

Levene testi sonucunda, tek yönlü varyans analizinin varsayımlarından olan varyans homojenliği varsayımının karşılandığı belirlenmiştir ($F(5,640)=.90$ $p=.48$). Varyans homojenliği varsayımı karşılandıktan sonra yapılan analizler sonucu, öğretmen adaylarının ailenin gelir durumuna göre plastik sanatlara yönelik tutum ölçeğinin tutum boyutu puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F(5, 640) = .33, p = .90$). Buna göre öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik tutumları alt boyutu üzerinde ailenin gelir durumunun etkili olmadığı söylenebilir.

3.13.3. Güncel Gelişmeler Boyutunun Aile Gelir Durumuna Göre Karşılaştırılması

Tablo 38

Güncel Gelişmeler Boyutunun Aile Gelir Durumuna Göre Karşılaştırılması

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Güncel Gelişmeler boyutu	Gruplar arası	79.94	5	15.99	1.39	.23
	Grup içi	7347.68	640	11.48		
	Toplam	7427.63	645			

Levene testi sonucunda, tek yönlü varyans analizinin varsayımlarından olan varyans homojenliği varsayımının karşılandığı belirlenmiştir ($F(5, 640)=.35$ $p=.57$). Varyans homojenliği varsayımı karşılandıktan sonra yapılan analizler sonucu, öğretmen adaylarının ailenin gelir durumuna göre plastik sanatlara yönelik tutum ölçeğinin güncel gelişmeleri takip etme puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F(5, 640) = 1.39, p = .23$). Buna göre öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik güncel gelişmeleri takip etme tutumlarının üzerinde ailenin gelir durumunun etkili olmadığı söylenebilir.

3.13.4. Sergi Boyutunun Aile Gelir Durumuna Göre Karşılaştırılması

Tablo 39

Sergi Boyutunun Aile Gelir Durumuna Göre Karşılaştırılması

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Sergi boyutu	Gruplar arası	9.50	5	1.90	.55	.74
	Grup içi	2230.61	640	3.49		
	Toplam	2240.11	645			

Levene testi sonucunda, tek yönlü varyans analizinin varsayımlarından olan varyans homojenliği varsayımının karşılandığı belirlenmiştir ($F(5,640)=.77$ $p=.57$). Varyans homojenliği varsayımı karşılandıktan sonra yapılan analizler sonucu, öğretmen adaylarının ailenin gelir durumuna göre plastik sanatlara yönelik tutum ölçeğinin sergi boyutu puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F(5, 640) = .55, p = .74$). Buna göre öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik sergi tutumları alt boyutu üzerinde ailenin gelir durumunun etkili olmadığı söylenebilir.

3.14. Gazete Okuma Sıklığına İlişkin Bulgular

Araştırmada plastik sanatlara yönelik bulgular elde edilirken veriler yetenek, tutum, güncel gelişmeler ve sergi olmak üzere dört faktör olarak incelemeye alınmıştır. Gazete okuma sıklığı her gün okurum, haftada birkaç defa okurum, ayda birkaç defa okurum ve hiç okumam olmak üzere dört seçenek arasında verilere ulaşılmaya çalışılmıştır. Plastik sanatlara yönelik tutumların yetenek, tutum, sergi ve güncel gelişmeler alt boyutlarının gazete okuma sıklığına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla tek yönlü

varyans analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgular aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

3.14.1. Yetenek Boyutunun Gazete Okuma Sıklığına Göre Karşılaştırılması

Tablo 40

Yetenek Boyutunun Gazete Okuma Sıklığına Göre Karşılaştırılması

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Yetenek boyutu	Gruplar arası	12.19	3	4.06	2.69	.04*
	Grup içi	970.60	642	1.51		
	Toplam	982.79	645			

*p<.05

Levene testi sonucunda, tek yönlü varyans analizinin varsayımlarından olan varyans homojenliği varsayımının karşılandığı belirlenmiştir ($F(3, 642)=1.50$ $p=.480$). Varyans homojenliği varsayımı karşılandıktan sonra yapılan analizler sonucu, öğretmen adaylarının gazete okuma sıklığına göre plastik sanatlara yönelik tutum ölçeğinin yetenek boyutu puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F(3, 642) = 2.69$, $p = .04$). Aralarında bulunan farkın hangi düzeyler arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Scheffe testi sonuçlarına göre herhangi bir farklılık bulunamamıştır. Bu durum Scheffe testinin daha tutucu olmasından kaynaklanmış olabilir. Buna göre öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik tutumları ölçeğinin yetenek alt boyutu üzerinde gazete okuma sıklığının etkili olmadığı söylenebilir.

3.14.2. Tutum Boyutunun Gazete Okuma Sıklığına Göre Karşılaştırılması

Tablo 41

Tutum Boyutunun Gazete Okuma Sıklığına Göre Karşılaştırılması

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Tutum boyutu	Gruplar arası	61.25	3	20.41	1.46	.23
	Grup içi	8985.21	642	14.00		
	Toplam	9046.46	645			

Levene testi sonucunda, tek yönlü varyans analizinin varsayımlarından olan varyans homojenliği varsayımının karşılandığı belirlenmiştir ($F(3,642)=.58$ $p=.71$). Varyans homojenliği varsayımı karşılandıktan sonra yapılan analizler

sonucu, öğretmen adaylarının gazete okuma sıklığına göre plastik sanatlara yönelik tutum ölçeğinin tutum boyutu puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F(3, 642) = 1.46, p = .23$). Buna göre öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik tutum ölçeğinin tutum alt boyutu üzerinde gazete okuma sıklığının etkili olmadığı söylenebilir.

3.14.3. Güncel Gelişmeler Boyutunun Gazete Okuma Sıklığına Göre Karşılaştırılması

Tablo 42

Güncel Gelişmeler Boyutunun Gazete Okuma Sıklığına Göre Karşılaştırılması

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Güncel Gelişmeler boyutu	Gruplar arası	109.94	3	36.65	3.22	.02*
	Grup içi	7317.70	642	11.40		
	Toplam	7427.63	645			

* $p < .05$

Levene testi sonucunda, tek yönlü varyans analizinin varsayımlarından olan varyans homojenliği varsayımının karşılandığı belirlenmiştir ($F(3, 642) = .66, p = .58$). Varyans homojenliği varsayımı karşılandıktan sonra yapılan analizler sonucu, öğretmen adaylarının gazete okuma sıklığına göre plastik sanatlara yönelik tutum ölçeğinin güncel gelişmeleri takip etme puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F(3, 642) = 3.22, p = .02$). Aralarında bulunan farkın hangi düzeyler arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Scheffe testi sonuçlarına göre herhangi bir farklılık bulunamamıştır. Bu durum Scheffe testinin daha tutucu olmasından kaynaklanmış olabilir. Buna göre öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik güncel gelişmeleri takip etme tutumlarının üzerinde gazete okuma sıklığının etkili olmadığı söylenebilir.

3.14.4. Sergi Boyutunun Gazete Okuma Sıklığına Göre Karşılaştırılması

Tablo 43

Sergi Boyutunun Gazete Okuma Sıklığına Göre Karşılaştırılması

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Sergi boyutu	Gruplar arası	61.09	3	20.36	6.00	.000*
	Grup içi	2179.02	642	3.39		
	Toplam	2240.11	645			

*p<.05

Levene testi sonucunda, tek yönlü varyans analizinin varsayımlarından olan varyans homojenliği varsayımının karşılandığı belirlenmiştir ($F(3,642)=1.110$ $p=.41$). Varyans homojenliği varsayımı karşılandıktan sonra yapılan analizler sonucu, öğretmen adaylarının gazete okuma sıklığına göre plastik sanatlara yönelik tutum ölçeğinin sergi boyutu puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F(3, 642) = 6.00$, $p = .000$). Aralarında bulunan farkın hangi düzeyler arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Scheffe testi sonuçlarına göre hiç gazete okumayanı seçen öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik sergi alt boyutu puanları, ayda birkaç defa gazete okurumu seçen öğretmen adaylarının tutum puanlarına göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur ($Md = .64$, $SD = .17$). Buna göre öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik sergi tutumları alt boyutu üzerinde gazete okuma sıklığının etkili olmadığı söylenebilir.

3.15. Sevilen Sanat Dalına İlişkin Bulgular

Araştırmada plastik sanatlara yönelik bulgular elde edilirken veriler yetenek, tutum, güncel gelişmeler ve sergi olmak üzere dört faktör olarak incelemeye alınmıştır. Sevilen sanat dalı heykel, resim, fotoğrafçılık, müzik, bale, edebiyat, tiyatro, sinema, hiçbiri ve diğer olmak üzere on seçenek arasından verilere ulaşılmaya çalışılmıştır. Plastik sanatlara yönelik tutumların yetenek, tutum, sergi ve güncel gelişmeler alt boyutlarının sevilen sanat dalına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgular aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

3.15.1. Yetenek Boyutunun Sevilen Sanat Dalına Göre Karşılaştırılması

Tablo 44

Yetenek Boyutunun Sevilen Sanat Dalına Göre Karşılaştırılması

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Yetenek boyutu	Gruplar arası	7.93	6	1.32	.87	.52
	Grup içi	974.86	639	1.57		
	Toplam	982.79	645			

Levene testi sonucunda, tek yönlü varyans analizinin varsayımlarından olan varyans homojenliği varsayımının karşılandığı belirlenmiştir ($F(6,639)=1.01$ $p=.420$). Varyans homojenliği varsayımı karşılandıktan sonra yapılan analizler sonucu, öğretmen adaylarının sevilen sanat dalına göre plastik sanatlara yönelik tutum ölçeğinin yetenek boyutu puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F(6, 639) = .87, p = .52$). Buna sonuçlara göre öğretmen adaylarının plastik sanatlarla ilgili yeteneğe yönelik görüşleri üzerinde sevilen sanat dalının etkili olmadığı söylenebilir.

3.15.2. Tutum Boyutunun Sevilen Sanat Dalına Göre Karşılaştırılması

Tablo 45

Tutum Boyutunun Sevilen Sanat Dalına Göre Karşılaştırılması

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Tutum boyutu	Gruplar arası	312.96	6	52.16	3.82	.00*
	Grup içi	8733.50	639	13.67		
	Toplam	9046.46	645			

* $p<.05$

Levene testi sonucunda, tek yönlü varyans analizinin varsayımlarından olan varyans homojenliği varsayımının karşılandığı belirlenmiştir ($F(6,639)=.58$ $p=.74$). Varyans homojenliği varsayımı karşılandıktan sonra yapılan analizler sonucu, öğretmen adaylarının sevilen sanat dalına göre plastik sanatlara yönelik tutum ölçeğinin tutum boyutu puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F(6, 639) = 3.82, p = .00$). Aralarında bulunan farkın hangi düzeyler arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Scheffe testi sonuçlarına göre sinema sanat dalını seçenlerin plastik sanata yönelik tutum alt boyutu puanları resim dalını seçenlerin tutum puanlarından anlamlı düzeyde daha

yüksek olduğu bulunmuştur (Md = 2.56, SD =.59). Yapılan bir diğer Scheffe testi sonuçlarına göre ise sevilen müzik sanat dalını seçenlerin plastik sanata yönelik tutum alt boyutu puanları resim dalını seçenlerin tutum puanlarına göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur (Md = 2.08, SD =.54). Buna göre öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik tutumları alt boyutu üzerinde sevilen sanat dalının etkili olduğu söylenebilir.

3.15.3. Güncel Gelişmeler Boyutunun Sevilen Sanat Dalına Göre Karşılaştırılması

Tablo 46

Güncel Gelişmeler Boyutunun Sevilen Sanat Dalına Göre Karşılaştırılması

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Güncel Gelişmeler boyutu	Gruplar arası	349.24	6	58.21	5.26	.00*
	Grup içi	7078.39	639	11.08		
	Toplam	7427.63	645			

*p<.05

Levene testi sonucunda, tek yönlü varyans analizinin varsayımlarından olan varyans homojenliği varsayımının karşılandığı belirlenmiştir (F(6, 639)=.50 p=.85). Varyans homojenliği varsayımı karşılandıktan sonra yapılan analizler sonucu, öğretmen adaylarının sevilen sanat dalına göre plastik sanatlara yönelik tutum ölçeğinin güncel gelişmeleri takip etme puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir (F(6, 639) = 5.26, p = .00). Aralarında bulunan farkın hangi düzeyler arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Scheffe testi sonuçlarına göre sinema sanat dalını seçenlerin plastik sanatlara yönelik güncel gelişmeleri takip etme alt boyutu puanları resim dalını seçenlerin tutum puanlarına göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur (Md = 2.22, SD =.54). Yapılan bir diğer Scheffe testi sonuçlarına göre ise sinema sanat dalını seçenlerin plastik sanatlara yönelik güncel gelişmeleri takip etme alt boyutu puanları fotoğrafçılık dalını seçenlerin tutum puanlarına göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur (Md = 1.75, SD =.48). Yapılan analizlerden hiçbir sanat dalını sevmeyenlerin plastik sanatlara yönelik güncel gelişmeleri takip etme alt boyutu puanları resim dalını seçenlerin tutum puanlarına göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur (Md = 2.94,

SD =.73). Ayrıca hiçbir sanat dalını sevemeyenlerin plastik sanatlara yönelik güncel gelişmeleri takip etme alt boyutu puanları fotoğrafçılık dalını seçenlerin tutum puanlarına göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur (Md = 2.47, SD =.69). Buna göre öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik tutumları güncel gelişmeleri takip etme alt boyutu üzerinde sevilen sanat dalının etkili olmadığı söylenebilir.

3.15.4. Sergi Boyutunun Sevilen Sanat Dalına Göre Karşılaştırılması

Tablo 47

<i>Sergi Boyutunun Sevilen Sanat Dalına Göre Karşılaştırılması</i>						
	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Sergi boyutu	Gruplar arası	37.55	6	6.26	1.82	.09
	Grup içi	2202.56	639	3.45		
	Toplam	2240.11	645			

Levene testi sonucunda, tek yönlü varyans analizinin varsayımlarından olan varyans homojenliği varsayımının karşılandığı belirlenmiştir ($F(6,639)=1.104$ $p=.36$). Varyans homojenliği varsayımı karşılandıktan sonra yapılan analizler sonucu, öğretmen adaylarının sevilen sanat dalına göre plastik sanatlara yönelik tutum ölçeğinin sergi boyutu puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F(6, 639) = 1.82, p = .09$). Buna göre öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik tutum ölçeğinin sergi alt boyutu üzerinde üniversite öncesinde sevilen sanat dalının etkili olmadığı söylenebilir.

3.16. Alınan Sanat Dersine İlişkin Bulgular

Araştırmada plastik sanatlara yönelik bulgular elde edilirken veriler yetenek, tutum, güncel gelişmeler ve sergi olmak üzere dört faktör olarak incelemeye alınmıştır. Alınan sanat dersi resim, görsel sanatlar, temel sanat eğitimi, diğer ve herhangi bir ders almadım olmak üzere beş seçenek arasından verilere ulaşılmaya çalışılmıştır. Plastik sanatlara yönelik tutumların yetenek, tutum, sergi ve güncel gelişmeler alt boyutlarının üniversite öncesinde alınan sanat dersine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgular aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

3.16.1. Yetenek Boyutunun Alınan Sanat Dersine Göre Karşılaştırılması

Tablo 48

Yetenek Boyutunun Alınan Sanat Dersine Göre Karşılaştırılması

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Yetenek boyutu	Gruplar arası	10.80	4	2.70	1.78	.31
	Grup içi	971.99	641	1.52		
	Toplam	982.79	645			

Levene testi sonucunda, tek yönlü varyans analizinin varsayımlarından olan varyans homojenliği varsayımının karşılandığı belirlenmiştir ($F(4,641)=1.98$ $p=.095$). Varyans homojenliği varsayımı karşılandıktan sonra yapılan analizler sonucu, öğretmen adaylarının üniversite öncesi alınan sanat dersine göre plastik sanatlara yönelik tutum ölçeğinin yetenek boyutu puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F(4, 641) = 1.78, p = .31$). Buna sonuçlara göre öğretmen adaylarının plastik sanatlarla ilgili tutum ölçeğinin yetenek alt boyutu üzerinde üniversite öncesi alınan sanat dersinin etkili olmadığı söylenebilir.

3.16.2. Tutum Boyutunun Alınan Sanat Dersine Göre Karşılaştırılması

Tablo 49

Tutum Boyutunun Alınan Sanat Dersine Göre Karşılaştırılması

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Tutum boyutu	Gruplar arası	102.15	4	25.54	1.83	.12
	Grup içi	8944.31	641	13.95		
	Toplam	9046.46	645			

Levene testi sonucunda, tek yönlü varyans analizinin varsayımlarından olan varyans homojenliği varsayımının karşılandığı belirlenmiştir ($F(4,641)=.25$ $p=.92$). Varyans homojenliği varsayımı karşılandıktan sonra yapılan analizler sonucu, öğretmen adaylarının üniversite öncesi alınan sanat dersine göre plastik sanatlara yönelik tutum ölçeğinin tutum boyutu puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F(3, 642) = 1.83, p = .12$). Buna göre öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik tutum ölçeğinin tutum alt ölçeği puanları üzerinde üniversite öncesi alınan sanat dersi değişkeninin bir etkisi olmadığı söylenebilir.

3.16.3. Güncel Gelişmeler Boyutunun Alınan Sanat Dersine Göre Karşılaştırılması

Tablo 50

Güncel Gelişmeler Boyutunun Alınan Sanat Dersine Göre Karşılaştırılması

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Güncel Gelişmeler boyutu	Gruplar arası	215.80	4	53.95	4.80	.00*
	Grup içi	7211.83	641	11.25		
	Toplam	7427.63	645			

*p<.05

Levene testi sonucunda, tek yönlü varyans analizinin varsayımlarından olan varyans homojenliği varsayımının karşılandığı belirlenmiştir (F(4, 641)=.43 p=.79). Varyans homojenliği varsayımı karşılandıktan sonra yapılan analizler sonucu, öğretmen adaylarının üniversite öncesi alınan sanat dersine göre plastik sanatlara yönelik tutum ölçeğinin güncel gelişmeleri takip etme puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir (F(4, 641) = 4.80, p = .00). Aralarında bulunan farkın hangi düzeyler arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Scheffe testi sonuçlarına göre üniversite öncesinde hiçbir sanat dersi almayanların güncel gelişmeleri takip etme puanları temel sanat eğitimi dersini alanların güncel gelişmeleri takip etme puanlarına göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur (Md = 3.52, SD =1.04). Buna göre öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik tutum ölçeğinin güncel gelişmeleri takip etme puanları üzerinde üniversite öncesi alınan sanat dersinin etkili olmadığı söylenebilir. Bunun yanı sıra üniversite öncesi sanat dersi almayanların da plastik sanatlara yönelik güncel gelişmeleri takip edebildikleri söylenebilir.

3.16.4. Sergi Boyutunun Alınan Sanat Dersine Göre Karşılaştırılması

Tablo 51

Sergi Boyutunun Alınan Sanat Dersine Göre Karşılaştırılması

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Sergi boyutu	Gruplar arası	33.97	4	8.49	2.47	.04*
	Grup içi	2206.14	641	3.44		
	Toplam	2240.11	645			

*p<.05

Levene testi sonucunda, tek yönlü varyans analizinin varsayımlarından olan varyans homojenliği varsayımının karşılandığı belirlenmiştir ($F(4,641)=.82$ $p=.52$). Varyans homojenliği varsayımı karşılandıktan sonra yapılan analizler sonucu, öğretmen adaylarının üniversite öncesi alınan sanat dersine göre plastik sanatlara yönelik tutum ölçeğinin sergi boyutu puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F(3, 642) = 4.037, p = .00$). Aralarında bulunan farkın hangi düzeyler arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Scheffe testi sonuçlarına göre herhangi bir farklılık bulunamamıştır. Bu durum Scheffe testinin daha tutucu olmasından kaynaklanmış olabilir. Buna göre öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik tutum ölçeğinin alt boyutu olan sergiye tutumlarının üzerinde üniversite öncesinde alınan sanat dersinin etkili olmadığı söylenebilir.

3.17. Sanatla İlgili Kitap Okuma Durumuna İlişkin Bulgular

Araştırmada plastik sanatlara yönelik bulgular elde edilirken veriler yetenek, tutum, güncel gelişmeler ve sergi olmak üzere dört faktör olarak incelemeye alınmıştır. Sanatla ilgili kitap okuma durumu düzenli olarak sürekli okurum, ara sıra okurum, çok az okurum ve hiç okumam olmak üzere dört seçenek arasından verilere ulaşılmaya çalışılmıştır. Plastik sanatlara yönelik tutumların yetenek, tutum, sergi ve güncel gelişmeler alt boyutlarının sanatla ilgili kitap okuma durumlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgular aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

3.17.1. Yetenek Boyutunun Sanatla İlgili Kitap Okuma Durumuna Göre Karşılaştırılması

Tablo 52

<i>Yetenek Boyutunun Sanatla İlgili Kitap Okuma Durumuna Göre Karşılaştırılması</i>						
	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Yetenek boyutu	Gruplar arası	13.91	5	2.78	1.84	.10
	Grup içi	968.87	640	1.51		
	Toplam	982.79	645			

Levene testi sonucunda, tek yönlü varyans analizinin varsayımlarından olan varyans homojenliği varsayımının karşılandığı belirlenmiştir ($F(3,642)=2.16$

$p=.093$). Varyans homojenliği varsayımı karşılandıktan sonra yapılan analizler sonucu, öğretmen adaylarının sanatla ilgili kitap okuma durumuna göre plastik sanatlara yönelik tutum ölçeği yetenek boyutu puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F(5, 645) = 1.84, p = .10$). Buna sonuçlara göre öğretmen adaylarının plastik sanatlarla ilgili tutum ölçeğinin yeteneğe alt boyutu üzerinde sanatla ilgili kitap okuma durumunun etkili olmadığı söylenebilir.

3.17.2. Tutum Boyutunun Sanatla İlgili Kitap Okuma Durumuna Göre Karşılaştırılması

Tablo 53

<i>Tutum Boyutunun Sanatla İlgili Kitap Okuma Durumuna Göre Karşılaştırılması</i>						
	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Tutum boyutu	Gruplar arası	277.99	3	92.66	6.78	.00*
	Grup içi	8768.48	642	13.66		
	Toplam	9046.46	645			

* $p<.05$

Levene testi sonucunda, tek yönlü varyans analizinin varsayımlarından olan varyans homojenliği varsayımının karşılandığı belirlenmiştir ($F(3,642)=.85, p=.47$). Varyans homojenliği varsayımı karşılandıktan sonra yapılan analizler sonucu, öğretmen adaylarının kitap okuma durumlarına göre plastik sanatlara yönelik tutum ölçeğinin tutum boyutu puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F(3, 642) = 6.78, p = .00$). Aralarında bulunan farkın hangi düzeyler arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Scheffe testi sonuçlarına göre sanatla ilgili hiç kitap okumayanların tutum puanları düzenli olarak kitap okuyanların tutum puanları göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur ($M_d = 1.78, SD = .60$). Yine Scheffe testi sonuçlarına göre sanatla ilgili hiç kitap okumayanların tutum puanları ara sıra kitap okuyanların tutum puanlarına göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur ($M_d = 1.50, SD = .37$). Yapılan analiz sonrasında diğer alanlar arasında herhangi bir farklılık bulunmamıştır. Buna göre öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik tutum ölçeğinin tutum alt boyutu puanları üzerinde sanatla ilgili kitap okuma sıklığının bir etkisi olmadığı söylenebilir.

3.17.3. Güncel Gelişmeler Boyutunun Sanatla İlgili Kitap Okuma Durumuna Göre Karşılaştırılması

Tablo 54

Güncel Gelişmeler Boyutunun Sanatla İlgili Kitap Okuma Durumuna Göre Karşılaştırılması

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Güncel Gelişmeler boyutu	Gruplar arası	722.50	3	240.83	23.06	.00*
	Grup içi	6705.132	642	10.44		
	Toplam	7427.63	645			

*p<.05

Levene testi sonucunda, tek yönlü varyans analizinin varsayımlarından olan varyans homojenliği varsayımının karşılandığı belirlenmiştir ($F(3,642)=.39$ $p=.40$). Varyans homojenliği varsayımı karşılandıktan sonra yapılan analizler sonucu, öğretmen adaylarının kitap okuma durumlarına göre plastik sanatlara yönelik tutum ölçeğinin güncel gelişmeleri takip etme puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F(3, 642) = 20.06, p = .00$). Aralarında bulunan farkın hangi düzeyler arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Scheffe testi sonuçlarına göre sanatla ilgili hiç kitap okumayanların güncel gelişmeleri takip etme puanları düzenli olarak kitap okuyanların puanlarına göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur ($M_d = 2.62, SD = .53$). Yine Scheffe testi sonuçlarına göre sanatla ilgili hiç kitap okumayanların güncel gelişmeleri takip etme puanları ara sıra kitap okuyanların güncel gelişmeleri takip etme puanlarına göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur ($M_d = 2.40, SD = .32$). Yine Scheffe testi sonuçlarına göre sanatla ilgili hiç kitap okumayanların güncel gelişmeleri takip etme puanları çok az kitap okuyanların güncel gelişmeleri takip etme puanlarına göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur ($M_d = 1.84, SD = .32$). Buna göre öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik tutum ölçeğinin güncel gelişmeleri takip etme alt boyutu puanları üzerinde sanatla ilgili kitap okuma sıklığının etkili olmadığı söylenebilir.

4.16.4. Sergi Boyutunun Sanatla İlgili Kitap Okuma Durumuna Göre Karşılaştırılması

Tablo 55

Sergi Boyutunun Sanatla İlgili Kitap Okuma Durumuna Göre Karşılaştırılması

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Sergi boyutu	Gruplar arası	44.81	3	14.94	4.37	.00*
	Grup içi	2195.03	642	3.42		
	Toplam	2240.11	645			

*p<.05

Levene testi sonucunda, tek yönlü varyans analizinin varsayımlarından olan varyans homojenliği varsayımının karşılandığı belirlenmiştir ($F(3,642)=1.74$ $p=.16$). Varyans homojenliği varsayımı karşılandıktan sonra yapılan analizler sonucu, öğretmen adaylarının kitap okuma durumlarına göre plastik sanatlara yönelik tutum ölçeğinin sergi boyutu puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F(3, 642) = 4.037, p = .00$). Aralarında bulunan farkın hangi düzeyler arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Scheffe testi sonuçlarına göre sanatla ilgili hiç kitap okumayanların sergi boyutu puanları ara sıra kitap okuyanların puanlarına göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur ($M_d = .54, SD = .18$). Buna göre öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik tutum ölçeğinin sergiye alt boyutu puanları üzerinde sanatla ilgili kitap okuma sıklığının etkili olmadığı söylenebilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmanın bu bölümünde araştırma sonuçları ve bunlara bağlı olarak oluşturulmuş öneriler bulunmaktadır.

4.1. Sonuç

Araştırmada Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik tutumlarını etkileyen faktörler belirlenmiştir. Araştırmanın evrenini, 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesinin 3. ve 4. sınıf düzeyinde öğrenim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini oluşturan 3. ve 4. sınıf düzeyinde öğrenim gören öğretmen adaylarına kişisel bilgi formu ve tutum ölçeği uygulanmıştır. Tutum ölçeği soruları plastik sanatlara yönelik yetenek, tutum, güncel gelişmeler ve sergi boyutunda analiz edilmiştir.

Öğretmen adaylarının plastik sanatlarla ilgili yeteneğe yönelik tutumlarının hangi düzeyde olduğuna ilişkin tutum ölçeğinde iki soru sorulmuştur. Öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik yeteneklerinin olup olmadığına yönelik görüşlerinde çoğunlukla orta düzeyde katıldıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmen adaylarının plastik sanatlarla ilgili tutumlarının hangi düzeyde olduğuna ilişkin tutum ölçeğinde beş soru sorulmuştur. Öğretmen adaylarına göre; ülkemizde plastik sanatlara gereken ilginin verilmediğine, buldukları şehirde plastik sanatların yaygınlaştırılması gerektiğine, plastik sanatların kendilerinde ilgi çektiğine, plastik sanatların ülkemizde ilgi görmediğine çoğunlukla katıldıkları sonucuna ulaşılabilir. Ayrıca öğretmen adaylarının plastik sanatlarla ilgilenmeyi sevdikleri düşüncesinde çoğunlukla orta düzeyde katıldıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmen adaylarının plastik sanatlarla ilgili güncel gelişmeleri takip etmelerine yönelik tutumlarının hangi düzeyde olduğuna ilişkin tutum ölçeğinde dört soru sorulmuştur. Öğretmen adaylarının; plastik sanatlarla ilgili yazılar okumayı ve plastik sanatlarla ilgili haberleri televizyondan, internetten, radyodan, gazeteden, dergiden takip etmeyi severim ile plastik sanatlarla ilgili gelişmeleri ve yaşadıkları şehirde plastik sanatlarla ilgili kursları takip ederim görüşlerine çoğunlukla katılmadıklarına sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmen adaylarının plastik sanatlarla ilgili sergilere katılmalarına yönelik tutumlarının hangi düzeyde olduğuna ilişkin tutum ölçeğinde üç soru sorulmuştur. Öğretmen adaylarının; plastik sanatlarla ilgili sergileri gezmeyi severim görüşüne çoğunlukla katıldıkları; plastik sanatlarla ilgili sergileri gezmekten hoşlanmam ve plastik sanatlarla ilgili sergilere katılırim görüşlerine ise çoğunlukla katılmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Şenlitürk (2013) tarafından gerçekleştirilen, “Öğretmen Adaylarının Plastik Sanatlara Yönelik Tutumlarının İncelenmesi” adlı araştırmada, öğretmen adaylarının plastik sanatlarla ilgili sergilere katıldıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca öğrencilerin plastik sanatlara ilgilerinin olmadığı ve güncel gelişmeleri takip etmedikleri ortaya çıkmıştır. Cinsiyetlere göre kız öğretmen adaylarının sergilere daha fazla katıldığı; sınıf, ilköğretim matematik, okulöncesi, fen bilgisi bölümlerinin plastik sanatlarla ilgili yeteneğe yönelik görüşleri olduğu ve sergileri takip ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik yetenek, güncel gelişmeler ve sergi boyutundaki tutumları ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir fark bulunmazken tutum boyutunda anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Erkek öğretmen adaylarının kadın öğretmen adaylarına göre daha fazla plastik sanatlara yönelik tutumlarının olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik yetenek, tutum, güncel gelişmeler ve sergi boyutundaki tutumları ile genel not ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Veriler incelendiğinde genel not ortalamasının, öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik tutumlarının belirlenmesinde herhangi bir etkiye sahip olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik yetenek, tutum, güncel gelişmeler ve sergi boyutundaki tutumları ile lisans programları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Veriler incelendiğinde lisans programlarının, öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik tutumlarının belirlenmesinde herhangi bir etkiye sahip olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik yetenek, tutum, güncel gelişmeler ve sergi boyutundaki tutumları ile üniversiteyi kazanmadan önce yaşadıkları yerler arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Veriler incelendiğinde

üniversiteyi kazanmadan önce yaşanan yerlerin, öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik tutumlarının belirlenmesinde herhangi bir etkiye sahip olmadığının sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik yetenek, tutum, güncel gelişmeler ve sergi boyutundaki tutumları ile mezun olunan ortaöğretim türleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Veriler incelendiğinde mezun olunan ortaöğretim türünün, öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik tutumlarının belirlenmesinde herhangi bir etkiye sahip olmadığının sonucuna ulaşılmıştır.

Gökhan (2007) tarafından gerçekleştirilen, “Türkiye’de İlköğretimde Plastik Sanatlar Eğitimi ve Önermeler” adlı çalışmada, ders programlarının, sanat eğitimi bağlamında, kapsamı genişletilmiş olarak, ders saatleri çoğaltılarak, sanat yoluyla eğitim anlayışı ile birlikte amaçlarını sadece sanattan alan bir dersin de, özellikle okul öncesi ve ilköğretim okullarında mutlaka eğitim-öğretim sürecine dâhil edilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik yetenek, tutum, güncel gelişmeler ve sergi boyutundaki tutumları ile annenin eğitim durumu arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Veriler incelendiğinde annenin eğitim durumunun, öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik tutumlarının belirlenmesinde herhangi bir etkiye sahip olmadığının sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik yetenek, tutum, güncel gelişmeler ve sergi boyutundaki tutumları ile babanın eğitim durumu arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Veriler incelendiğinde babanın eğitim durumunun, öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik tutumlarının belirlenmesinde herhangi bir etkiye sahip olmadığının sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik yetenek, tutum, güncel gelişmeler ve sergi boyutundaki tutumları ile aile gelir durumu arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Veriler incelendiğinde aile gelir durumunun, öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik tutumlarının belirlenmesinde herhangi bir etkiye sahip olmadığının sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik yetenek, tutum ve güncel gelişmeler boyutundaki tutumları ile gazete okuma sıklığı arasında anlamlı bir fark bulunmazken sergi boyutunda anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Şaşırtıcı bir

şekilde hiç gazete okumayanı seçen öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik sergi alt boyutu puanları, ayda birkaç defa gazete okurumu seçen öğretmen adaylarının tutum puanlarına göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu ve hiç gazete okumayanların plastik sanatlarla ilgili sergileri takip ettikleri sonucuna varılmıştır.

Öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik yetenek ve sergi boyutundaki tutumları ile sevilen sanat dalı arasında anlamlı bir fark bulunmazken tutum ve güncel gelişmeler boyutunda anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Sinema ve müzik sanat dalını seçenlerin plastik sanatlara yönelik tutum alt boyutu puanları, resim dalını seçenlerin tutum puanlarına göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Böylelikle öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik tutumları alt boyutu üzerinde sevilen sanat dalının etkili olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Sinema sanat dalını seçenlerin plastik sanatlara yönelik güncel gelişmeleri takip etme alt boyutu puanları ise resim ve fotoğrafçılık dalını seçenlerin tutum puanlarına göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Şaşırtıcı bir şekilde hiçbir sanat dalını sevmeyenlerin plastik sanatlara yönelik güncel gelişmeleri takip etme alt boyutu puanları, resim ve fotoğrafçılık dalını seçenlerin puanlarına göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik yetenek, tutum ve sergi boyutundaki tutumları ile alınan sanat dersi arasında anlamlı bir fark bulunmazken güncel gelişmeler boyutunda anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Şaşırtıcı bir şekilde üniversite öncesinde hiçbir sanat dersi almayanların güncel gelişmeleri takip etme puanları, temel sanat eğitimi dersini alanların güncel gelişmeleri takip etme puanlarına göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Üniversite öncesi sanat dersi almayanların plastik sanatlara yönelik güncel gelişmeleri takip ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Cam (2015) tarafından gerçekleştirilen “Ortaöğretim Öğrencilerinin Sanat Eğitimi ve Sanatın Gerekliliği Hakkındaki Görüşlerini Değerlendirilmesi (Antalya İli Örneği)” adlı araştırmada, öğrencilerin, sanat eğitimi ve gerekliliği ile ilgili olarak, sanatın yaratıcılığı desteklediği, hayal gücünü geliştirdiği, vücudu daha

koordineli çalıştırdığı ve sanat eğitiminin dersin uzmanları tarafından verilmesi gibi konuları önemsedikleri sonucuna varılmıştır.

Öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik yetenek boyutundaki tutumları ile sanatla ilgili kitap okuma durumu arasında anlamlı bir fark bulunmazken tutum, güncel gelişmeler ve sergi boyutunda anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Sanatla ilgili hiç kitap okumayanların plastik sanatlara yönelik tutum alt boyutu puanları, düzenli olarak kitap okuyanların ve ara sıra kitap okuyanların tutum puanlarına göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Sanatla ilgili hiç kitap okumayanların güncel gelişmeleri takip etme puanları, düzenli olarak kitap okuyanların, ara sıra kitap okuyanların ve az kitap okuyanların güncel gelişmeleri takip etme puanlarına göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Sanatla ilgili hiç kitap okumayanların sergi boyutu puanları ise ara sıra kitap okuyanların puanlarına göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Şaşırtıcı bir şekilde sanatla ilgili hiç kitap okumayanların plastik sanatlara yönelik tutum, güncel gelişmeler ve sergi boyutu puanlarının yüksek çıktığı sonucuna varılmıştır.

4.2. Öneriler

Öğretmen adaylarının Plastik Sanatlara dersine tutum düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelendiği bu araştırma için nicel bulgular göz önünde bulundurularak geliştirilen öneriler şunlardır:

- Öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik ilgilerini artırmak için eğitim aldıkları öğretim ortamına plastik sanatlarla ilgili ürünler yerleştirilebilir ve üniversite bünyesindeki çalışmalara katılmaları için dikkatlerini çekecek reklam afişleri ve tasarımlar yapılarak plastik sanatlara yönelmeleri sağlanabilir. Üniversitelerde tüm eğitim fakültesi bölümlerine plastik sanatlarla ilgili zorunlu-seçmeli derslerin eklenmesi ya da plastik sanatlara yönelik kurslar açılması sağlanabilir. Plastik sanatlarla ilgili yapılan sergilere öğretmen adaylarının katılmaları teşvik edilebilir. Ayrıca üniversitelerde bu alanla ilgili konferansların ya da seminerlerin düzenlenmesi sağlanabilir.
- Plastik sanatlara yönelik ilginin ülkemizde ve bulunduğumuz şehirlerde artmasını sağlamak için plastik sanatlara yönelik projelere daha çok yer verilebilir ve üniversitelerde plastik sanatlara yönelik uzman kişiler tarafından

kurslar verilebilir. Kamu ve yerel yönetimlerin çevre ve kamu binalarının peyzaj düzenlenmesinde plastik sanat yapıtlarına daha fazla yer verilebilecek projeler desteklenebilir. Kamu ve yerel yönetimler plastik sanat etkinliklerini destekleyen çalışmalar yapabilirler ve bu etkinliklerin düzenlenebileceği plastik sanat galerisi açılabilir.

- Öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik güncel gelişmeleri ve etkinlikleri daha çok takip etmeleri için üniversitelerin afişlerle ve el broşürleri ile duyuru yapması; gazete ya da dergi çıkarması sağlanabilir.
- Öğretmen adaylarının üniversiteye gelmeden önce okumuş oldukları ortaöğretim programlarına plastik sanatlarla ilgili seçmeli dersler eklenebilir ve bu dersleri almaları teşvik edilebilir. Ayrıca okullarda öğretmen adaylarının uygulama yapabilecekleri atölyeler oluşturulabilir.

Araştırmacı tarafından nicel bulgular göz önünde bulundurularak geliştirilen öneriler dışında; araştırmacılara faydalı olacağı düşünülen önerilerde bulunulmuştur:

- Öğretmen adaylarının plastik sanatlara yönelik tutumlarını etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla farklı araştırma yöntemleri kullanılabilir. Mülakat yapılarak görüşleri incelenebilir.
- Bu konuda Bayburt Üniversitesinin tüm bölümlerini ve sınıflarını kapsayacak şekilde daha kapsamlı bir araştırma yapılabilir.
- Bu konuda araştırma evreni daha geniş tutularak, değişik üniversitelerde ve daha büyük örneklem belirlenerek çalışılabilir.

KAYNAKLAR

- Alakuş, A. O., Mercin, L., Ayaydın, A., Vural, D. Ü., Yuna, S., Yılmaz, M. G. (2009). *Sanat Eğitimi ve Görsel Sanatlar Öğretimi* (1. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Arseven, C. E. (1983). *Sanat Ansiklopedisi* (5. Baskı). İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Artut, K. (2007). *Sanat Eğitimi* (5.Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ateş, G. (2006). *Plastik Sanatlar Eğitimi'nde Materyal Olarak Bakır'ın Yeri ve Önemi* (Yüksek Lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.
- Aytaç, Ç. (1981). *Sanat ve Uygarlık*. Ankara: Bizim Büro Yayınevi.
- Balcı, S. (2004). *Temel Bir Yaklaşım Olarak Sanat Eğitimi*. II. Sanat Eğitimi Sempozyumu. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Balcı, A. (2007). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik Ve İlkeler* (6. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Buyurgan, S. ve Buyurgan, U. (2001). *Sanat Eğitimi ve Öğretimi 1.Kademe*. Ankara: Dersal Yayıncılık.
- Buyurgan, S. ve Buyurgan, U. (2007). *Sanat Eğitimi ve Öğretimi* (2. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Buyurgan, S. ve Buyurgan, U. (2012). *Sanat Eğitimi ve Öğretimi* (3. Baskı). Ankara: Pegem Yayınevi.
- Büyüköztürk, Ş. (2017). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı* (23. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2010). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (7. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Bora, M. (2000). *Eğitim Fakültelerinde Uygulanan Plastik Sanatlar Eğitimi Programlarının Sorunlarını Belirleme ve Program Önerisi* (Yüksek Lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.
- Boydaş, N. (2007). *Sanat Eleştirisine Giriş* (2. Baskı). Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Cam, F. (2015). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Sanat Eğitimi ve Sanatın Gerekliği Hakkındaki Görüşlerini Değerlendirilmesi (Antalya İli Örneği)* (Yüksek

- Lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.
- Çakır, A. (2005). *V. Türk Kültürü Kongresi Cumhuriyet Döneminde İlköğretimde Plastik Sanatlar Eğitimi*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.
- Çatıkkaş, D. (2014). *Öğretmen Adaylarının Sanat Eğitimi Öz-Yeterliklerinin Araştırılması* (Yüksek Lisans tezi).<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.
- Değerli, A. S. (2015). *Güzel Sanatlar ve Eğitim Fakültelerinde Resim Eğitimi Alan Öğrencilerin Sanat Eğitimi Sürecindeki Teknoloji Alguları* (Yüksek Lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.
- Erbay, M. (2000). *Plastik Sanatlar Eğitimi'nin Gelişimi* (2. Baskı). İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
- Erinç, S. M. (1998). *Sanat Psikolojisine Giriş*. Ankara: Ayraç Yayınları.
- Erinç, S. M. (2004). *Kültür Sanat Sanat Kültür* (2. Baskı). Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Fidan, N. (1996). *Okulda Öğrenme ve Öğretme*. Ankara: Alkım Kitapçılık Yayıncılık.
- Gardner, R. C. (1985). *Social Psychology and Social Language Learning: The Role of Motivation and Attitudes*. Edward Arnold Inc., London.
- George, D., & Mallery, P. (2003). *Frequencies. In: SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference 11.0 Update*, George, D. and Mallery, P. (Eds). Pearson Education, New York, pp: 20-52.
- Gökhan, M. A. (2007). *İlköğretimde Plastik Sanatlar Eğitimi ve Önermeler* (Yüksek Lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.
- İnceoğlu, M. (2000). *Tutum Algı İletişim*. Ankara: İmaj Yayıncılık.
- İpşiroğlu, N. ve İpşiroğlu, M. (2012). *Oluşum Süreci İçinde Sanat Tarihi* (4. Baskı). İstanbul: Hayalperest Yayınevi.
- İşcanoğlu, K. (2010). *Türkiye'de 1919-1946 Arasında Yaratılmak İstenen Yüksek Ve Ulusal Kültür İçerisinde Plastik Sanatlar Eğitiminin Yeri* (Yüksek

- Lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.
- Karasar, N. (1999). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (9. Baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kavuran, T. (2002). *Türkiye`de Eğitim Fakülteleri Resim-İş Öğretmenliği Programlarının Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri* (Doktora Tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.
- Kırıçoğlu, O. T. (2005). *Sanatta Eğitim: Görmek, Öğrenmek, Yaratmak* (3. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- MEB. (2007). *Görsel Sanatlar Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programı ve Kılavuzu*. Ankara: MEB Yayınları.
- Mülayim, S. (2008). *Sanata Giriş* (3. Baskı). İstanbul: Bilim Teknik Yayınevi.
- Mengüşoğlu, T. (2008). *Felsefeye Giriş* (11. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Oğuz, A. (2013). *Yaratıcı Drama Yönteminin Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sanata Yönelik İlgilerine ve Sanat Eğitimi Dersi Başarılarına Etkisi* (Doktora Tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.
- Özer, B. (1977). *2000 Yılına Doğru sanat Kavramının Tanımı ve Kapsamı*. 2000 Yılına Doğru Sanatlar Sempozyumu`nda sunulan bildiri, Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Planlama Programlama Grubu, İstanbul.
- Özsoy, V. (2007). *Görsel Sanatlar Eğitimi* (2. Baskı). Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Pasin, G. (2004). *Lise Sanat Etkinliklerini İzleme 11. Sınıf*. İstanbul: MEB Yayınları
- Read, H. (1984). *The Meaning of Art*. London: Faber & Faber.
- San, İ. (1979). *Sanatsal Yaratma ve Çocukta Yaratıcılık*. Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- San, İ. (1999). *Sanatla Eğitim Üzerine Yeni Düşünceler*. Ankara: MEB Yayınları.
- San, İ. (2008). *Sanat ve Eğitim* (4. Baskı). Ankara: Ütopya Yayınevi.
- San, İ. (2010). *Sanat Eğitimi Kuramları* (3. Baskı). Ankara: Ütopya Yayınevi.

- Şenlitürk, A. (2013). *Öğretmen Adaylarının Plastik Sanatlara Yönelik Tutumlarının İncelenmesi* (Yüksek Lisans tezi).
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.
- Sipahi, B., Yurtkoru, E. S. ve Çinko, M. (2008). *Sosyal Bilimlerde SPSS'le Veri Analizi*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
- Tavşancıl, E. (2005). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi* (2. Baskı).
Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tepecik, A. (2003). *Sanat Eğitimi Ve Görsel Çevre*. 7. Ulusal Sanat Sempozyumu
“Sanat Ve Çevre”. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar
Fakültesi Yayınları.
- Tezbaşaran, A. (1997). *Likert Tipi Ölçek Geliştirme Kılavuzu*. Ankara: Türk
Psikologlar Derneği Yayınları.
- Tezcan, M. (2011). *Sanat Sosyolojisi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Turani, A. (1975). *Sanat Terimleri Sözlüğü* (3. Baskı). Ankara: Toplum Yayınevi.
- Uçar, A. (2007). *Türkiye ve İtalya'da Yüksek Öğretimde Plastik Sanatlar ve Bilgi
Teknolojisinin Sanat Eğitimine Katkısı* (Yüksek Lisans tezi).
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.
- Ünver, E. (2002). *Sanat Eğitimi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Yenilmez, K. ve Özabacı, Ş. N. (2003). Yatılı Öğretmen Okulu Öğrencilerinin
Matematik İle İlgili Tutumları ve Matematik Kaygı Düzeyleri Arasındaki
İlişki Üzerine Bir Araştırma. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Dergisi*, 14.

EKLER

EK 1: Kişisel Bilgi Formu

Değerli Öğretmen Adayı;

Bu çalışmamın amacı; özellikle "*Öğretmen Adaylarının Plastik Sanatlara Yönelik Tutumları*"na yönelik düşüncelerinizi almaktır. Yanıtlarınız hiçbir şekilde bireysel olarak kullanılmayacaktır. Vereceğiniz cevaplarla istatistiksel veriler oluşturulacaktır. Toplanan veriler sadece tez çalışmamı tamamlamak ve bilimsel yayın yapmak amacıyla kullanılacaktır. Yapılan bu bilimsel çalışmanın geçerliği ve güvenilirliği için soruların tümünü içtenlikle ve samimi olarak cevaplandırmanız beklenmektedir.

Araştırma iki bölümden oluşmaktadır. **I. Bölümde**, kişisel bilgilere ilişkin sorular yer alırken, **II. Bölümde** ise "*Öğretmen Adaylarının Plastik Sanatlara Yönelik Tutumları*"nı belirlemeye yönelik sorulara yer verilmiştir.

Her bir soruyu dikkatle okuduktan sonra, size uygun düşen seçeneği 'X' işareti ile belirleyiniz. İşaretsiz ifade bırakmayınız. Lütfen birden fazla seçenek işaretlemeyiniz.

Çalışmama katkı sağladığınız için teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Mikail GÖKÇE
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Yüksek Lisans Öğrencisi

1) Yaşınız:.....

2) Cinsiyetiniz:.....

*Bay ( ) *Bayan ( )

3) Genel not ortalamanız:.....

4) Üniversitede okumakta olduğunuz lisans programı:

*Türkçe Öğretmenliği ( ) *Fen Bilgisi Öğretmenliği ( )

*Sınıf Öğretmenliği ( ) *İlköğretim Matematik Öğretmenliği ( )

*PDR Öğretmenliği ( )

5) Üniversite eğitime başlamadan önce yaşadığınız yer:

*Köy ( ) *İlçe ( ) *Şehir ( ) *Büyük şehir ( )

6) Üniversite eğitime başlamadan önce yaşadığınız il:.....

7) Mezun olduğunuz ortaöğretim türü:

*Anadolu Lisesi ( ) *Genel Lise ( ) *Teknik Lise ( )

*Fen Lisesi ( ) *Diğer ( ) Lütfen belirtiniz....

8) Annenizin eğitim durumu:

*Okur- yazar değil ( ) *İlkokul mezunu ( ) *Ortaokul mezunu ( )

*Lise mezunu ( ) *Üniversite mezunu ( )

9) Babanızın eğitim durumu:

*Okur- yazar değil ( ) *İlkokul mezunu ( ) *Ortaokul mezunu ( )

*Lise mezunu ( ) *Üniversite mezunu ( )

10) Ailenizin aylık geliri:

*500 TL- 800 TL ( ) *801 TL- 1000 TL ( ) *1.001 TL- 1.500 TL( )

*1.501 TL- 2000 ( ) *2.001 TL-3.000TL( ) *3.001 TL ve üstü ( )

11) Hangi sıklıkta gazete okuyorsunuz?

*Her gün ( ) *Haftada birkaç defa ( )

*Ayda birkaç defa ( ) * Gazete okumam ( )

12) En sevdiğiniz sanat dalı aşağıdakilerden hangisidir? (Yalnızca bir seçenek işaretleyiniz.)

*Heykel ( ) *Resim ( ) *Fotoğrafçılık ( ) *Müzik ( )

*Bale ( ) *Edebiyat ( ) *Tiyatro ( ) *Sinema ( )

*Hiçbiri ( ) * Diğer ( ) Lütfen Belirtiniz.....

13)Üniversite öncesi eğitim sürecinizde (ilkokul, ortaokul, lise vb.) sanat eğitimine yönelik hangi dersi aldınız?(Yalnızca bir seçenek işaretleyiniz.)

*Resim ( ) *Görsel Sanatlar ( )

*Temel Sanat Eğitimi ( ) *Diğer ( ) Lütfen Belirtiniz.....

*Herhangi Bir Ders Almadım ( )

14)Sanatla ilgili kitap okuma durumunuz nedir?

*Düzenli olarak sürekli okurum. ( ) *Ara sıra okurum. ( )

*Çok az okurum. ( ) *Hiç okumam. ( )

EK 2: Plastik Sanatlara Yönelik Tutum Ölçeği

Değerli Öğretmen Adayı;

Plastik sanatlar, kalıplanabilen veya şekil verilebilen (plastik niteliğe sahip) boya, kil, alçı gibi malzemelerin uygulanmasıyla oluşturulan resim, heykel, çizim, vb. sanat dallarının tümüne verilen genel addır.

Elinizdeki bu tutum ölçeği Bülent Ecevit Üniversitesinde Öğretim Üyesi olarak görev yapan Ayşegül ŞENLİTÜRK tarafından geliştirilmiş olup şahsından çalışmam için gerekli izinler alınmıştır. Her bir soruyu dikkatle okuduktan sonra, size uygun düşen seçeneği 'X' işareti ile belirleyiniz. İşaretsiz ifade bırakmayınız. Lütfen birden fazla seçenek işaretlemeyiniz.

Çalışmama katkı sağladığınız için teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Mikail GÖKÇE
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Yüksek Lisans Öğrencisi

		Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1)	Plastik sanatlara karşı yeteneğim var.					
2)	Plastik sanatlarla ilgili yazılar okumayı severim.					
3)	Plastik sanatlarla ilgili haberleri televizyondan, internetten, radyodan, gazeteden, dergiden takip etmeyi severim.					
4)	Ülkemizde plastik sanatlara gereken ilginin verilmediğini düşünüyorum.					
5)	Plastik sanatlarla ilgili sergileri gezmeyi severim.					
6)	Plastik sanatlar bulunduğumuz şehirde yaygınlaştırılmalıdır.					
7)	Plastik sanatlarla ilgili gelişmeleri takip ederim.					
8)	Plastik sanatlara karşı her hangi bir yeteneğim yoktur.					
9)	Yaşadığım şehirde plastik sanatlarla ilgili kursları takip ederim.					
10)	Plastik sanatlar ilgimi çekmektedir.					

11)	Plastik sanatların ülkemizde ilgi görmediğini düşünüyorum.					
12)	Plastik sanatlarla ilgili sergileri gezmekten hoşlanmam.					
13)	Plastik sanatlarla ilgilenmeyi severim.					
14)	Plastik sanatlarla ilgili sergilere katılırım.					

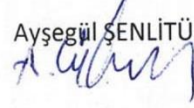

EK 3: Tutum Ölçeği İzni

RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ SINIF EĞİTİMİ BÖLÜMÜ TEZLİ
YÜKSEK LİSANS ÖĞRENCİSİ MİKAL GÖKÇE' E

'Öğretmen Adaylarının Plastik Sanatlara Yönelik Tutumlarının İncelenmesi' başlıklı yüksek lisans tezimde geliştirmiş olduğum tutum ölçeğini tarafınızca kullanmanızda sakınca yoktur. (22.11.2017)

Ayşegül ŞENLİTÜRK

EK 4: Uygulama İzin Talebi

T.C.
RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı : 87374136-302.08.01-E.3451
Konu : Tez Çalışması İzni (Mükail
GÖKÇE).

30.11.2017

BAYBURT ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği Tezli Yüksek Lisans Programı 132710054 numaralı öğrencisi Mükail GÖKÇE, “Öğretmen Adaylarının Plastik Sanatlara Yönelik Tutumları ve Görüşleri” başlıklı tez çalışması kapsamında dilekçesi ekinde yer alan kişisel bilgi formu, tutum ölçeği ve görüşme formunu Üniversiteniz Eğitim Fakültesi 3. ve 4. sınıf öğrencilerine (öğretmen adaylarına) uygulamayı talep etmektedir.

Çalışmaya ilişkin dilekçe ve uygulama ölçekleri ekte gönderilmiş olup gerekli iznin verilmesi hususunda gereğini arz ederim.

 e-imzalıdır
Prof. Dr. İstiklal Yaşar VURAL
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Ek : Dilekçe ve Ekleri (7 Sh.)

Fener Mah. Zihni Derin Yerleşkesi 53100 Rize/ TÜRKİYE

oidb@erdogan.edu.tr

Tel : +90 (464) 223 81 07 **Fax** : +90 (464) 223 31 66

Bilgi : MURAT ERBAY Dahili: 4206

Bu belge 5070 sayılı elektronik imza kanuna göre güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Kodu : 82CF3158-6A0E-4191-A120-1DF849DEFDE9 - <http://ebys.erdogan.edu.tr/EBYS/eimzadogrulan>

EK 5: Uygulama İzin Onayı

T.C.
BAYBURT ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı : 48580337-302.08.01/
Konu : Tez Çalışması İzni (Mükail
GÖKÇE)

RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : 30/11/2017 tarihli ve 87374136-302.08.01-E.3451 sayılı yazı,

İlgi yazı ile gönderilen ve Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği Tezli Yüksek Lisans Programı 132710054 numaralı öğrencisi Mükail GÖKÇE' nin, "Öğretmen Adaylarının Plastik Sanatlara Yönelik Tutumları ve Görüşleri" başlıklı tez çalışması kapsamında Üniversitemiz Bayburt Eğitim Fakültesi 3. ve 4. Sınıf öğrencilerine yönelik uygulamayı talep ettiği Kişisel Bilgi Formu, Tutum Ölçeği ve Görüşme Formlarını uygulaması Üniversitemizde uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ve rica ederim.

e-imzalıdır
Prof.Dr. Süleyman ÇİĞDEM
Rektör Yardımcısı

EKLER :
İlgi yazı ve ekleri (8 Sayfa)

DAĞITIM
RECEP TAYYİP ERDOĞAN
ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)
FAKÜLTELERE
(Bayburt Eğitim Fakültesi Dekanlığı)

Evrakı Doğrulamak İçin : https://ebys.bayburt.edu.tr/enVision/Validate_Doc.aspx?V=BEKRZNLB
Dede Korkut Kampüsü 69000 / BAYBURT
Tel: : 0 458 211 11 53 Faks: 0 458 211 11 89
E-Posta: : ogrenci@bayburt.edu.tr Elektronik ağ:www.bayburt.edu.tr
Kep: bayuni@hs01.kep.tr

ÖZ GEÇMİŞ

Adı, Soyadı	Mikail GÖKÇE		
Doğum Yeri ve Yılı	Bayburt – 1990		
Medeni Durumu	Evli		
Bildiği Yabancı Diller ve Düzeyi	İngilizce - Başlangıç		
Öğrenim Durumu	Başlama - Bitirme Yılı		Kurum Adı
Lisans	2009	2013	Amasya Üniversitesi
Yüksek Lisans	2014	2018	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
Lisans	2016	Halen	Bayburt Üniversitesi
Çalıştığı Kurum (/lar)		Başlama - Ayrılma Yılı	
1. KYK Bayburt İl Müdürlüğü		2015	Halen
Aldığı Eğitimler	1. Personel Şube Müdürlerinin Eğitimi - Mart 2016 - Antalya 2. Basın ve Sos. Medya Sorumlularının Eğit.- Mayıs 2016-Ant. 3. Kyknet Eğitimi - Eylül 2017 - Antalya 4. Yurt Yönetim Personelinin Eğitimi - Ekim 2017 - Antalya 5. Basın ve Sos. Medya Sorumlularının Eğit.- Nisan 2018-Ant.		
İletişim (eposta)	mikail.gokce@gmail.com		